

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 26.05.2020 № 12-1

ВИСНОВОК ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2020 РІК У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ

Київ 2020

Зміст

Зміст	2
Скорочення	3
Загальні підсумки виконання державного бюджету.....	4
I. Оцінка основних показників економічної діяльності.....	7
II. Доходи державного бюджету	11
III. Видатки державного бюджету та кредитування	18
IV. Фінансування державного бюджету та борг	28
V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети	33
Пропозиції	39
Перелік діаграм	44
Перелік додатків	45

Скорочення

БКУ – Бюджетний кодекс України
 ВРУ – Верховна Рада України
 ГРБК – головні розпорядники бюджетних коштів
 ДАЗВ – Державне агентство України з управління зоною відчуження
 Державний бюджет – Державний бюджет України
 Держводагентство – Державне агентство водних ресурсів України
 Держстат – Державна служба статистики України
 ДКАУ – Державне космічне агентство України
 ДМС – Державна митна служба України
 ДПС – Державна податкова служба України
 Закон – Закон України „Про Державний бюджет України на 2020 рік”
 Казначейство – Державна казначейська служба України
 КМУ – Кабінет Міністрів України
 КПКВК – код програмної класифікації видатків та кредитування
 Мінекоенерго – Міністерство енергетики та захисту довкілля України
 Мінекономіки – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
 Мінінфраструктури – Міністерство інфраструктури України
 Міноборони – Міністерство оборони України
 Мінрегіон – Міністерство розвитку громад та територій України
 Мінсоцполітики – Міністерство соціальної політики України
 Мінфін – Міністерство фінансів України
 Мінцифри – Міністерство цифрової трансформації України
 Мін’юст – Міністерство юстиції України
 МКМС – Міністерство культури, молоді та спорту України
 МОЗ – Міністерство охорони здоров’я України
 МОН – Міністерство освіти і науки України
 МТОТ – Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України
 НАМН – Національна академія медичних наук України
 НБУ – Національний банк України
 ОВДП – облігації внутрішніх державних позик
 ОЗДП – облігації зовнішніх державних позик
 ПДВ – податок на додану вартість
 ПДФО – податок і збір на доходи фізичних осіб
 ПФУ – Пенсійний фонд України
 Укравтодор – Державне агентство автомобільних доріг України
 ФГВФО – Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2020 рік у першому кварталі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог БКУ і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за перший квартал 2020 року, наданого Казначейством Рахунковій палаті листом від 05.05.2020 № 14-06-1-06/7796, звітних та інформаційно-аналітичних даних Мінфіну, Мінекономіки, Мінсоцполітики, ДПС, ДМС, Казначейства, Держстату, НБУ, окремих ГРБК.

Загальні підсумки виконання державного бюджету

1. Аналіз виконання у першому кварталі державного бюджету на 2020 рік виявив невідповідність визначеному в статті 7 БКУ принципу обґрунтованості – формування бюджету на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України.

Покладені в основу розрахунків параметрів державного бюджету основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку на 2020 рік визначено КМУ без урахування наявного сповільнення зростання ВВП, яке розпочалося з третього кварталу 2019 року, і рецесії в промисловості, що є найбільшою складовою реального сектору економіки, де створюється найбільше доданої вартості. Як наслідок, Уряд уже в першому кварталі постановою від 29.03.2020 № 253 змінив основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку на 2020 рік.

Негативно вплинула на виконання у першому кварталі державного бюджету на 2020 рік мобілізація в грудні 2019 року до державного бюджету коштів за рахунок:

- зростання переplat податків і зборів на 11,6 млрд грн;
- надходження за рішенням КМУ 8,5 млрд грн дивідендів, термін сплати яких у 2020 році;
- додаткового надходження за рішенням КМУ 4 млрд грн коштів підприємств державного сектору економіки;
- стримування бюджетного відшкодування ПДВ платникам.

У результаті план доходів загального фонду державного бюджету на січень – березень 2020 року не виконано на 27 млрд грн, або 13,0 відс., зокрема внаслідок:

- зниження у першому кварталі 2020 року реального ВВП на 1,5 відс. після сімнадцяти кварталів зростання;
- зростання в грудні попереднього року переplat податків, за рахунок яких упродовж першого кварталу погашено грошові зобов'язання платників податків на суму 6,6 млрд грн;

- збільшення з початку цього року податкового боргу платників податків перед державним бюджетом на 2,8 млрд грн, або 2,6 відс.;

- стримування бюджетного відшкодування ПДВ платникам у грудні попереднього року, що створило додаткове навантаження на державний бюджет у першому кварталі цього року.

Враховуючи також недонадходження запланованих на січень – березень державних зовнішніх запозичень, коштів від повернення кредитів і приватизації державного майна, план надходження загального фонду державного бюджету в першому кварталі 2020 року не виконано на 45 млрд грн, або 14 відсотків.

2. Значне невиконання плану надходжень звузило можливості для своєчасного і повного здійснення видатків загального фонду, що на 28,3 млрд грн, або 11 відс., менше плану звітного періоду. Зазначені як абсолютний, так і відносний показники невиконання плану видатків загального фонду є найбільшими з 2015 року.

Крім того, негативно вплинула на проведення у першому кварталі видатків державного бюджету неналежна виконавська дисципліна учасників бюджетного процесу, зокрема:

- КМУ, затвердивши ще у грудні попереднього року перелік бюджетних програм, за якими необхідно затвердити або змінити порядок використання коштів державного бюджету, не забезпечив дотримання вимог частини сьомої статті 20 БКУ стосовно терміну затвердження цих порядків, що призвело до несвоєчасного затвердження паспортів бюджетних програм, і вимог частини другої статті 97 БКУ щодо терміну затвердження порядків та умов надання окремих субвенцій, що призвело до несвоєчасного їх розподілу;

- окремі ГРБК не забезпечили дотримання вимог частини восьмої статті 20 БКУ щодо терміну розроблення і затвердження паспортів бюджетних програм, що, відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 БКУ, є порушенням бюджетного законодавства;

- вже у першому кварталі ГРБК ініціювали перерозподіли та передачу бюджетних призначень між бюджетними програмами, що є наслідком неналежного планування.

3. Від державних внутрішніх запозичень надійшло 64 млрд грн, або 100 відс. плану на січень – березень цього року.

Надходження від державних зовнішніх запозичень становили 35 млрд грн, що на 40 відс. менше плану на звітний період унаслідок погіршення ситуації на зовнішніх ринках капіталів і неотримання макрофінансової допомоги ЄС, а також низького рівня вибірки коштів кредитів (позик) для реалізації інвестиційних проєктів.

Навіть за таких умов фінансування державного бюджету здійснювалося за рахунок насамперед державних запозичень, які становили 32 відс. надходжень державного бюджету.

4. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу у першому кварталі цього року унаслідок девальвації гривні і перевищення запозичень над погашенням боргу збільшився на 13 відс. – до 2,3 трлн гривень.

Витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу становили 94 млрд грн, що на 17 відс. менше плану на звітний період. Економії цих витрат сприяло укріплення середнього у січні – березні обмінного курсу гривні, порівняно з прогнозом, що використовувався при складанні проєкту державного бюджету на 2020 рік.

На погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу спрямовано 31 відс. загальних витрат державного бюджету у першому кварталі 2020 року, що зменшило фінансові можливості для реалізації інших бюджетних програм.

5. У звітному періоді не використовувалися залишки на рахунках місцевих бюджетів на початок 2020 року деяких наданих з державного бюджету субвенцій у сумі 2,9 млрд гривень.

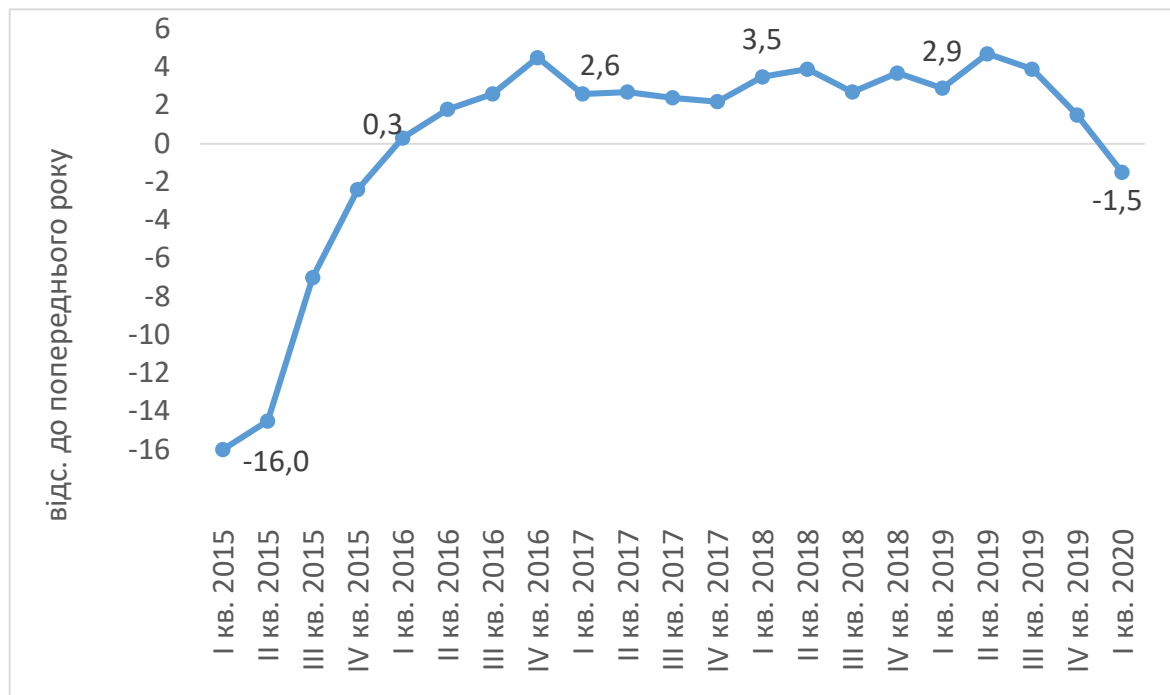
I. Оцінка основних показників економічної діяльності

1.1. У січні – березні 2020 року державний бюджет виконувався в умовах зниження реального валового внутрішнього продукту, за оперативною оцінкою Держстату, на 1,5 відсотка.

При затвердженні державного бюджету на 2020 рік враховано Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020 – 2022 роки, схвалені постановою КМУ від 15.05.2019 № 555 у редакції постанови від 23.10.2019 № 883. Уряд постановою від 29.03.2020 № 253 змінив основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку на 2020 рік (додаток 1).

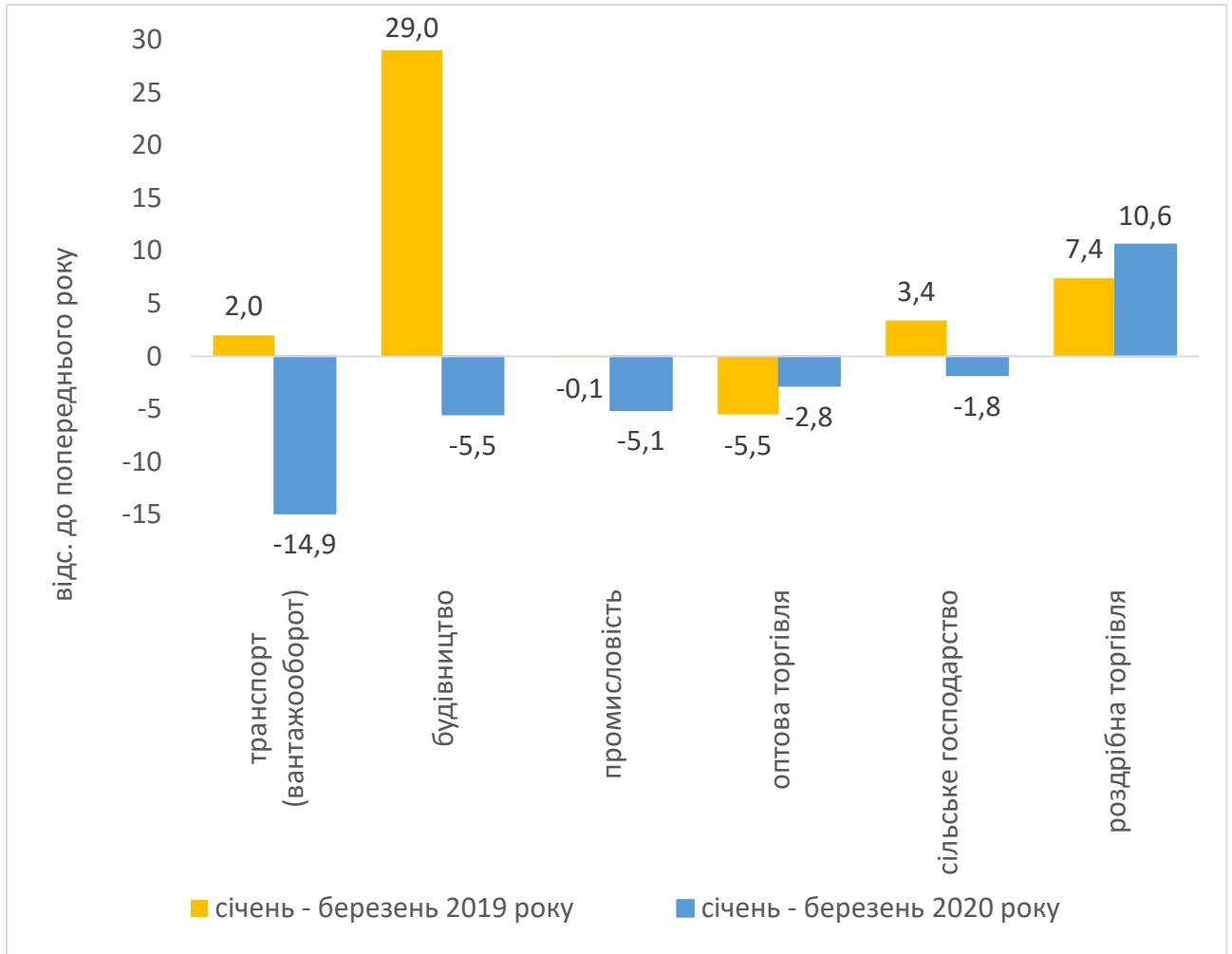
Починаючи з третього кварталу 2019 року, темпи зростання реального ВВП уповільнювалися.

Діаграма 1. У першому кварталі 2020 року реальний ВВП вперше після сімнадцяти попередніх кварталів зменшився

У січні – березні 2020 року обсяги виробництва товарів (робіт, послуг) знизилися на транспорті (вантажооборот), будівництві, у промисловості, оптовій торгівлі, сільському господарстві, тоді як у роздрібній торгівлі збільшилися.

Діаграма 2. Приріст (зниження) обсягів виробництва товарів (робіт, послуг)

Зокрема, вантажооборот найбільше зменшився у трубопровідному транспорті – на 39,9 відс., насамперед за рахунок обсягів транзиту газу.

У промисловості випуск продукції у січні – березні 2020 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, знизився на 5,1 відсотка. У березні скорочення (у річному вимірі) тривало шостий місяць поспіль, починаючи з жовтня 2019 року. Найбільше у звітному періоді скоротилися видобуток вугілля (на 17,9 відс.) і виробництво продукції машинобудування (на 14,5 відс.) та металевих виробів (на 10,3 відсотка).

Значною залишалася прострочена заборгованість з виплати заробітної плати, хоча з початку року вона зменшилася на 2,3 відсотка. Станом на 01.04.2020 сума боргу із виплати заробітної плати становила 2 964,2 млн грн, зокрема 1 816,0 млн грн, або 61,3 відс., – працівникам економічно активних підприємств. При цьому прострочена заборгованість працівникам установ (організацій) науки збільшилася на 30,7 відс., освіти – на 11,0 відс., охорони здоров'я – на 9,9 відсотка.

Споживчі ціни в березні цього року до грудня попереднього року, за даними Держстату, зросли на 0,7 відсотка. Інфляцію визначили підвищення регульованих державою тарифів на окремі житлово-комунальні, насамперед водопостачання і водовідведення, та транспортні послуги, подорожчання алкогольних напоїв, тютюнових виробів внаслідок підвищення з 1 січня 2020 року акцизів на тютюнові вироби, а також соціально значущих продуктів харчування: овочів, фруктів, цукру, хліба і хлібопродуктів.

1.2. Зменшення імпорту товарів і послуг стало одним із чинників невиконання плану на звітний період окремих податків державного бюджету, частка яких становить майже 40 відс. у загальній сумі доходів бюджету.

За попередніми даними НБУ, вартісний обсяг імпорту товарів у січні – березні цього року, порівняно з відповідним періодом 2019 року, знизився на 3,9 відсотка. Упродовж звітного періоду темпи зниження прискорилися – з 0,3 відс. у січні, до 7,9 відс. у березні. Найбільше зменшилися обсяги імпорту вугілля і легкових автомобілів.

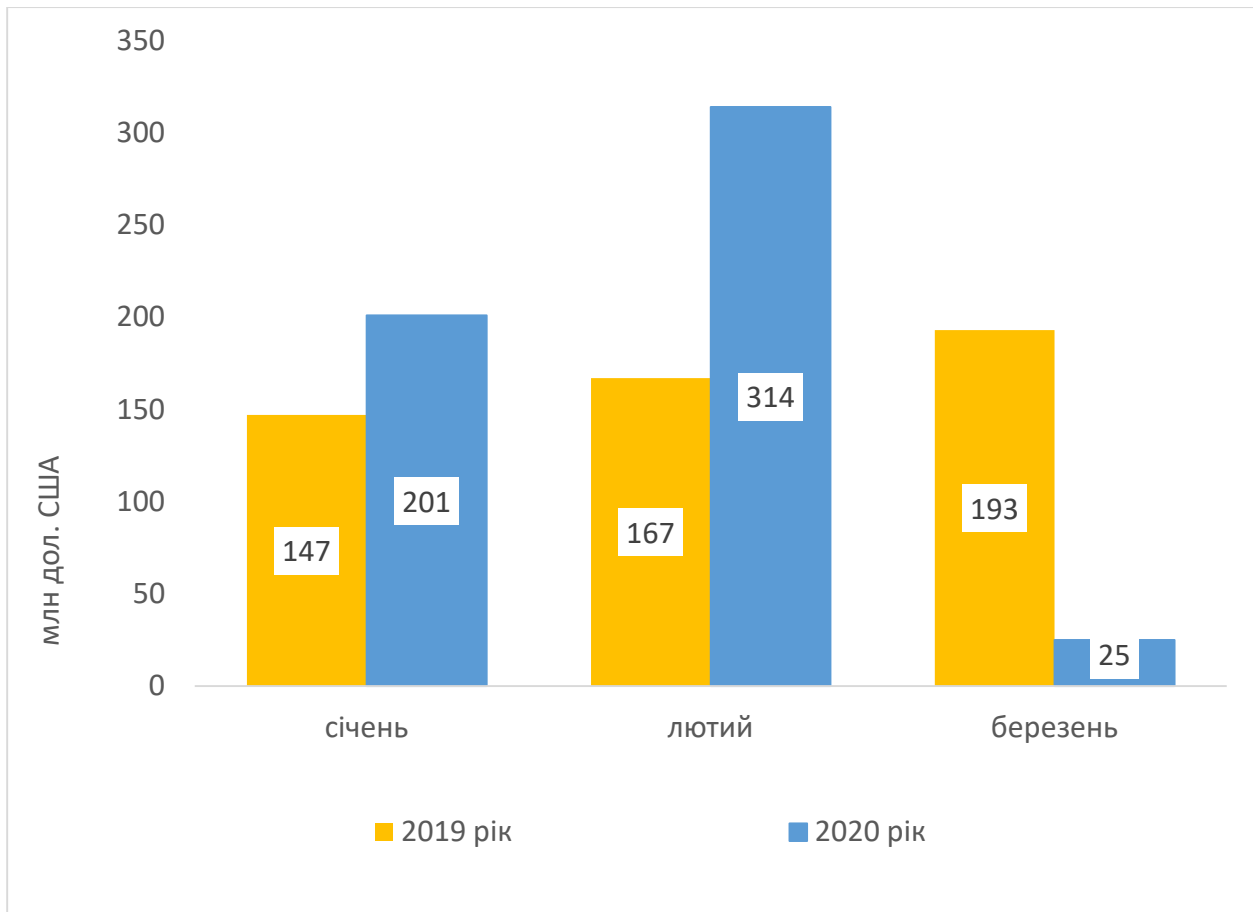
При цьому зріс імпорт продовольчої продукції – на 17,7 відс., зокрема картоплі – у 12 разів, молока, масла і сирів – у 2,7 раза, огірків – на 95 відс., помідорів – на 71 відсоток. Одним із чинників такого зростання стала ревальвація гривні, яка призвела до витіснення окремих українських товарів із внутрішніх ринків унаслідок зростання імпорту.

Імпорт послуг у січні – березні цього року зменшився на 6,4 відс. насамперед за рахунок скорочення витрат громадян України, які подорожували за кордон.

У січні – березні 2020 року обмінний курс гривні становив 25,04 грн за дол. США, тоді як окремі показники державного бюджету на цей період визначалися з урахуванням обмінного курсу 27,0 грн за дол. США. Це призвело, за оцінкою Рахункової палати, до недоотримання 6,7 млрд грн доходів державного бюджету і водночас зменшення витрат на погашення й обслуговування боргу та деяких інших видатків на 2,8 млрд гривень.

1.3. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився на 6,5 відсотка. Проте в березні приплив інвестицій становив тільки 4,6 відс. обсягу за квартал.

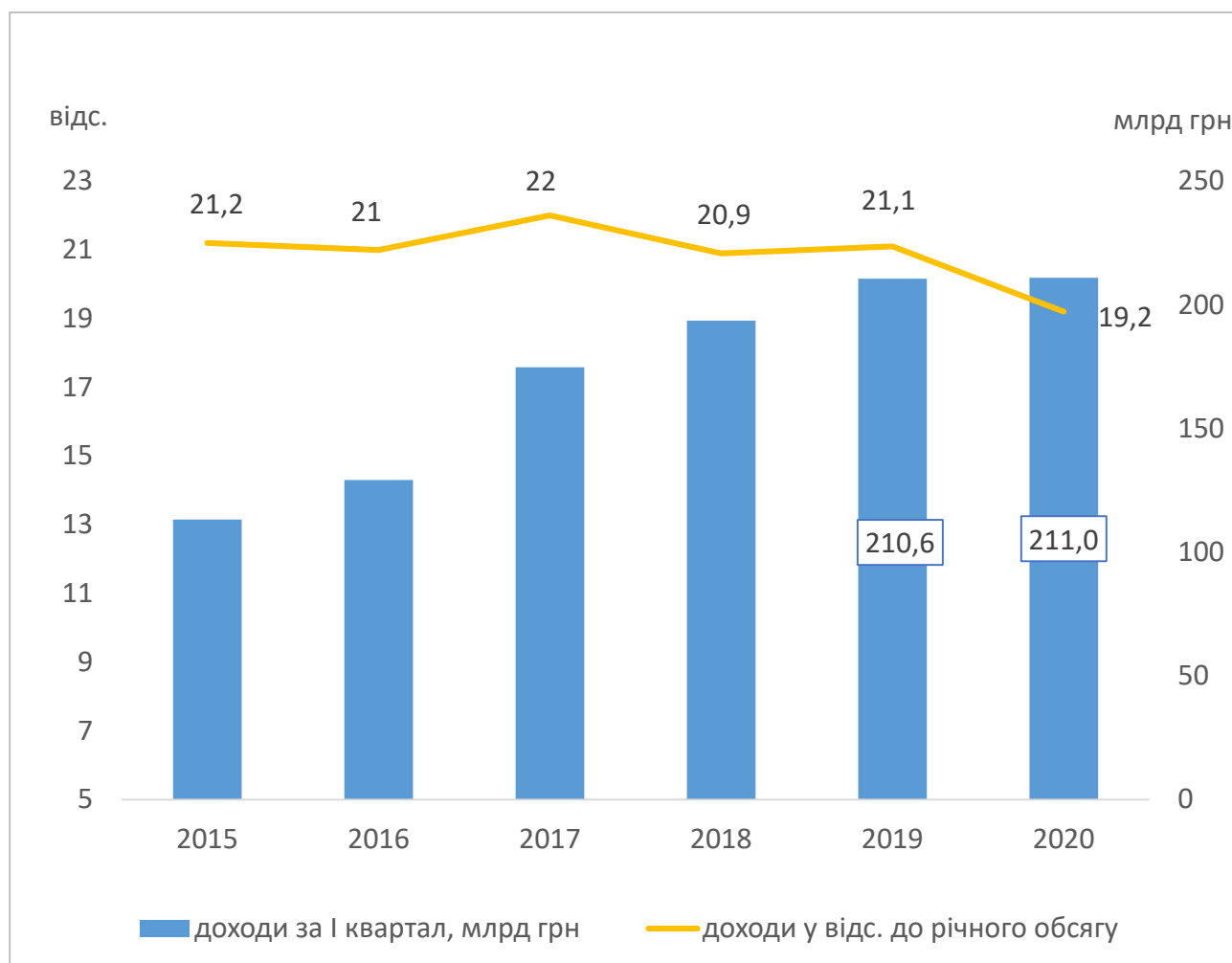
Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у січні – березні 2020 року, за попередніми даними НБУ, становив 540 млн дол. США, в основному до підприємств і установ, які здійснювали фінансову та страхову діяльність, оптову і роздрібну торгівлю. Зокрема, в березні приплив прямих іноземних інвестицій становив лише 25 млн дол. США, тоді як у березні попереднього року – 193 млн дол. США.

Діаграма 3. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій

II. Доходи державного бюджету

2.1. Доходи державного бюджету у першому кварталі 2020 року становили 19,2 відс. плану на рік, що на 2,0 відс. пункту менше від середньої частки доходів першого кварталу в річному обсязі у 2015 – 2019 роках.

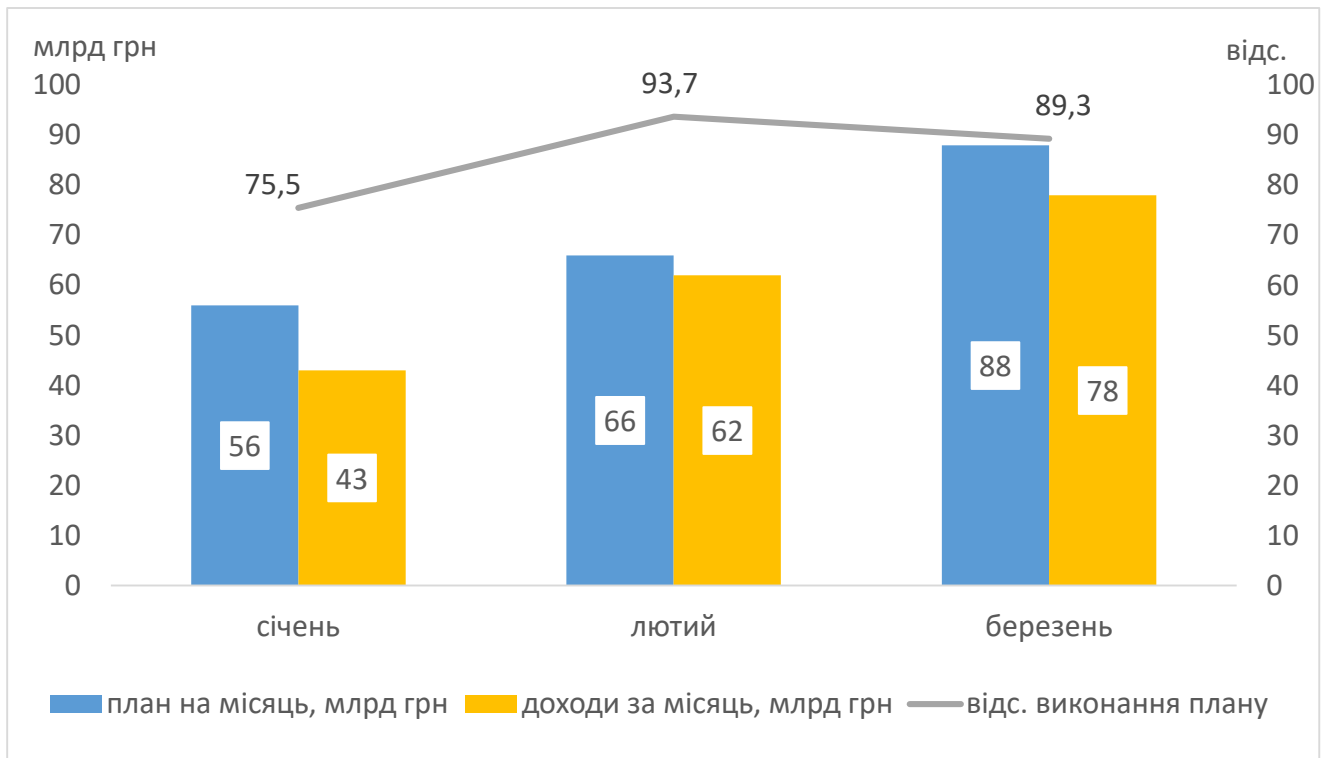
Діаграма 4. Рівень виконання доходів у першому кварталі 2020 року нижчий, ніж у попередніх роках

Доходи державного бюджету становили 211 млрд грн, у тому числі загального фонду – 183 млрд грн, або 18,8 відс. плану на рік (975 млрд грн), спеціального – 28 млрд грн, або 22,1 відс. (126 млрд гривень). Виконання плану доходів державного бюджету в першому кварталі 2020 року наведено в додатку 2.

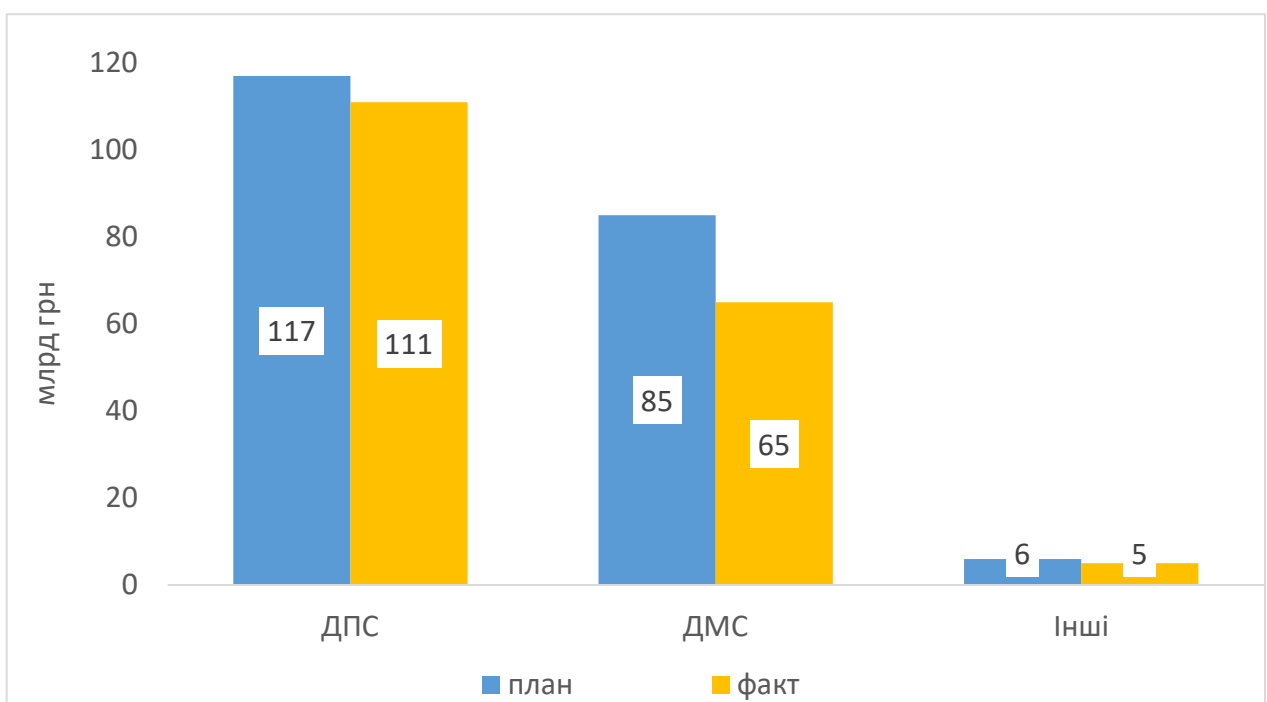
У січні, лютому і березні встановлені у помісячному розписі доходів загального фонду Державного бюджету України на 2020 рік планові показники не виконувалися.

Діаграма 5. Виконання плану доходів загального фонду на січень, лютий і березень 2020 року

2.2. Доходи загального фонду державного бюджету у першому кварталі не виконано на 27 млрд грн, або 13,0 відс., із них за платежами, контроль за справлянням яких здійснює ДМС, – на 20 млрд грн, або 23,3 відс., ДПС – на 6,5 млрд грн, або 5,6 відсотка.

Діаграма 6. Виконання ДПС і ДМС плану доходів загального фонду державного бюджету у першому кварталі 2020 року

Частка платежів, що контролюються митними органами, і, насамперед, справляються при ввезенні товарів на митну територію України, в доходах загального фонду державного бюджету, порівняно з першим кварталом попереднього року, зменшилась на 6,8 відс. пункту, до 35,6 відс., тоді як частка платежів, контроль за якими здійснюють податкові органи, у першому кварталі становила 60,5 відс., що на 6,3 відс. пункту більше, ніж у відповідному періоді 2019 року.

2.2.1. Планові показники окремих доходів загального фонду державного бюджету в першому кварталі загалом не виконано на 31 млрд грн, що частково компенсовано перевиконанням на 4 млрд грн інших. Перманентне невиконання планових показників надходжень ПДВ із ввезених на митну територію України товарів, рентної плати за користування надрами, акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів свідчить про недоліки їх планування.

Діаграма 7. Виконання плану на перший квартал 2020 року окремих податків

Найбільше – на 19 млрд грн, або 24,2 відс., у звітному періоді не виконано плановий показник ПДВ із ввезених на митну територію України товарів, що становив 37,6 відс. запланованих доходів загального фонду. У розрахунках обсягу доходів, затверджених при прийнятті Закону, враховано прогнозоване на 2020 рік зростання імпорту товарів на 11,3 відс., тоді як у січні – березні він зменшився на 3,9 відс. що, за оцінкою Рахункової палати, спричинило недонадходження 9,5 млрд грн цього податку. Крім того, середній офіційний курс гривні у січні – березні 2020 року становив 25,04 грн за дол. США, тоді як у

прогнозних розрахунках враховано середній офіційний курс 27 грн за дол. США. У зв'язку з цим, за оцінкою Рахункової палати, плановий показник ПДВ із ввезених на митну територію України товарів на звітний період не виконано на 5 млрд гривень.

План надходжень рентної плати за користування надрами не виконано на 6 млрд грн, або 49,7 відс., насамперед у частині рентної плати для видобування природного газу – на 5 млрд грн, або 59,7 відс., що спричинено у тому числі нижчими, ніж прогнозувалось, митною вартістю та ціною природного газу. Зокрема, митна вартість імпортного природного газу, що склалась у процесі митного оформлення під час ввезення на територію України і яку платники рентної плати за користування надрами для видобування природного газу для промислових споживачів враховують при визначенні податкових зобов'язань, у середньому за січень – березень на 27,9 відс. менша від врахованої у розрахунках доходів державного бюджету. Ціна природного газу для забезпечення побутових споживачів та виробників теплової енергії у січні – березні цього року також нижча від врахованої у прогнозному розрахунку цих надходжень на 2020 рік на 38,7 відсотка.

Крім того, невиконання плану рентної плати за користування надрами спричинено зміцненням середнього за січень – березень цього року обмінного курсу гривні до дол. США, порівняно з прогнозованим на 2020 рік, на 7,2 відс., і недосягненням прогнозного зростання видобутку природного газу.

Надходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) у першому кварталі менше плану на 2 млрд грн, або 15,2 відсотка. Зокрема, план акцизного податку з вироблених в Україні тютюнових виробів не виконано на 1,4 млрд грн, або 13,0 відсотка.

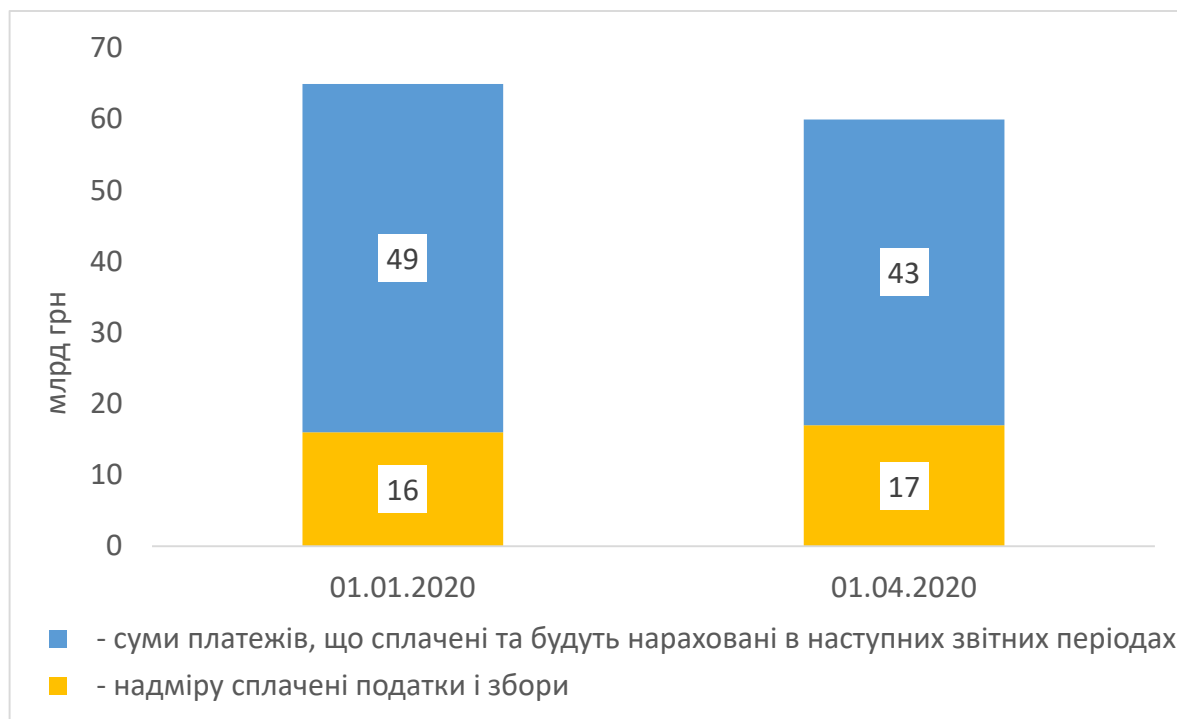
У розрахунку прогнозних надходжень акцизного податку з тютюнових виробів на 2020 рік враховано зростання обсягу реалізації виробниками тютюнових виробів на 5,9 відс., тоді як у січні – березні він зменшився, за інформацією ДПС, на 20,0 відсотка.

Плановий показник акцизного податку з виробленої в Україні електроенергії не виконано на 1,1 млрд грн, або 62,1 відс., що спричинено, зокрема, зменшенням виробництва електроенергії загалом на 9,9 відсотка. При цьому збільшилось виробництво електроенергії з відновлювальних джерел, операції з реалізації якої не підлягають оподаткуванню акцизним податком, зокрема виробленої вітровими електростанціями – на 45,7 відс., сонячними – на 25,2 відсотка.

2.2.2. Невиконання планових показників доходів загального фонду у першому кварталі 2020 року, зокрема, є наслідком значного зростання в грудні попереднього року переplat податків та їх зменшення впродовж першого кварталу.

Переплата податків і зборів до державного бюджету з початку цього року зменшилась на 5,8 млрд грн, або 8,8 відс., – до 60 млрд гривень.

Діаграма 8. Зменшення переплати податків і зборів до державного бюджету у першому кварталі 2020 року

При цьому станом на 01.04.2020 платежі, що сплачені до державного бюджету і будуть нараховані в наступному звітному періоді, порівняно з обсягом на 01.01.2020, зменшилися на 6,6 млрд грн, або 13,3 відс., – до 43 млрд грн, що свідчить про сплату податкових зобов'язань платників податків протягом січня – березня 2020 року за рахунок насамперед сплачених наприкінці 2019 року платежів.

Зокрема, станом на 01.04.2020 податок на прибуток, що сплачений до державного бюджету і буде нарахований у наступному звітному періоді, порівняно з обсягом на 01.01.2020, зменшився на 5,0 млрд грн, або 55,3 відс., тоді як у грудні – збільшився на 5,9 млрд гривень. При цьому план звітної періоду з податку на прибуток підприємств перевиконано на 1,2 млрд грн, або 3,6 відсотка.

Надміру сплачені грошові зобов'язання платників податків з початку цього року збільшилися на 0,8 млрд грн, або 5,1 відс., – до 17 млрд гривень.

2.2.3. Стимування бюджетного відшкодування ПДВ платникам у грудні попереднього року створило додаткове навантаження на державний бюджет у січні 2020 року і призвело до зменшення доходів у першому кварталі.

У січні – березні 2020 року платникам ПДВ відшкодовано 39,4 млрд грн, зокрема у січні – 18 млрд грн, що в 1,8 раза більше, ніж у грудні попереднього року, внаслідок відтермінування бюджетного відшкодування наприкінці 2019 року за рахунок збільшення кількості документальних перевірок заявлених платниками до повернення сум відшкодування.

При цьому залишок невідшкодованого платникам ПДВ, порівняно з обсягом на 1 січня 2020 року, зменшився на 7,6 млрд грн, або 27,6 відсотка.

2.2.4. Негативно вплинуло на виконання доходів державного бюджету у першому кварталі зростання податкового боргу.

За даними ДПС податковий борг платників податків перед державним бюджетом на 1 квітня 2020 року становив 108 млрд грн і з початку цього року збільшився на 2,8 млрд грн, або 2,6 відсотка. Податковий борг платників податків, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, становив 16,2 млрд грн, або 15,0 відс. загальної суми податкового боргу.

Сума чинних на 1 квітня цього року розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань (податкового боргу) з початку року зменшилась на 0,1 млрд грн, або 2,4 відс., – до 2,1 млрд гривень. Водночас у першому кварталі платникам списано 1,8 млрд грн податкового боргу, що на 0,8 млрд грн, або 81,6 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

2.3. Доходи державного бюджету у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 0,4 млрд грн, або 0,2 відс., при цьому доходи загального фонду зросли на 5,0 млрд грн, або 2,8 відс., тоді як спеціального – зменшилися на 4,6 млрд грн, або 14,2 відсотка.

Діаграма 9. Збільшення/зменшення окремих доходів державного бюджету в першому кварталі 2020 року, порівняно з першим кварталом 2019 року

Зокрема, надходження ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) із урахуванням бюджетного відшкодування у січні – березні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 10,1 млрд грн, або 63,8 відс., у тому числі за рахунок зменшення у звітному періоді суми відшкодування платникам ПДВ на 5,9 млрд гривень. Водночас надходження цього податку без урахування відшкодованих сум зросли на 4,2 млрд грн, або 6,8 відс.,

зокрема за рахунок зростання середніх у січні – березні споживчих цін, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 2,6 відс., за оцінкою Рахункової палати, – на 1,6 млрд гривень.

Збільшенню надходжень податку на прибуток підприємств у січні – березні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 4,6 млрд грн, або 15,8 відс., сприяло зростання прибутку прибуткових підприємств за 2019 рік на 10,3 відс. і середніх у січні – березні споживчих цін, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 2,6 відсотка.

Надходження ПДФО збільшилися у січні – березні 2020 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 4,1 млрд грн, або 16,8 відс., зокрема, за оцінкою Рахункової палати, на 3 млрд грн за рахунок зростання середньомісячної заробітної плати на 14,3 відсотка.

Порівняно з першим кварталом 2019 року, надходження акцизного податку з вироблених в Україні товарів зросли на 2,2 млрд грн, або 17,5 відс., за рахунок податку з тютюнових виробів, що збільшився на 3 млрд грн, або 49,0 відс., що зумовлено насамперед підвищенням на 30,8 відс. ставок податку відповідно до Закону України від 07.12.2017 № 2245 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році”. Крім того, виробництво сигарет у звітному періоді, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилось на 3,8 відсотка.

Надходження ПДВ із ввезених на митну територію України товарів зменшилися у січні – березні 2020 року, порівняно з відповідним періодом 2019 року, на 9,5 млрд грн, або 13,7 відс., за рахунок зменшення імпорту товарів у січні – березні на 3,9 відс. і ревальвації гривні до долара США на 8,3 відсотка.

Рентна плата за користування надрами у січні – березні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилась на 5,5 млрд грн, або 48,8 відс., за рахунок насамперед рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, що зокрема зумовлено зменшенням митної вартості імпортного природного газу на 43,0 відс. і видобутку природного газу на 3,4 відсотка.

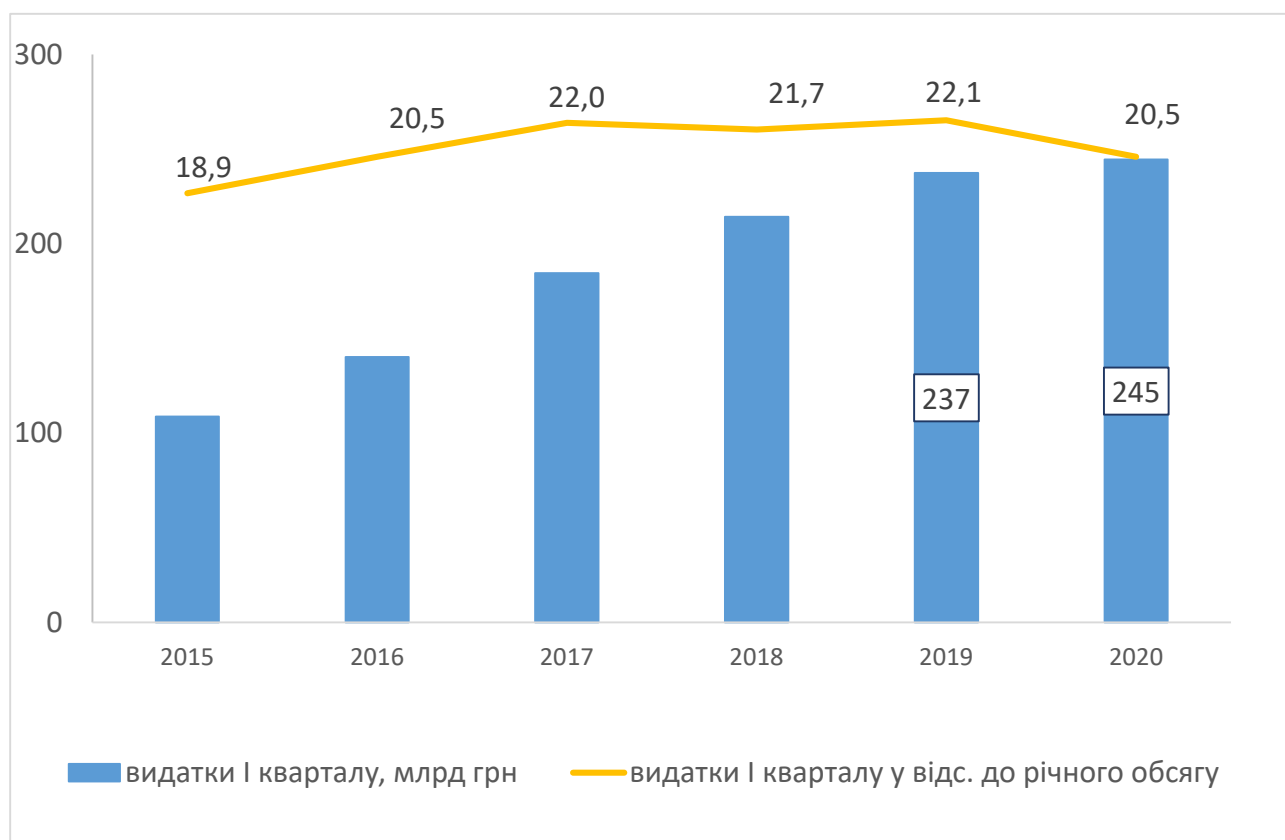
Зменшення доходів спеціального фонду державного бюджету у звітному періоді, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зумовлено насамперед тим, що надходження ПДВ, акцизного податку і ввізного мита від оподаткування транспортних засобів, що ввезені на митну територію України та поміщені в митні режими транзиту або тимчасового ввезення у період з 08.11.2015 до 25.11.2018, у першому кварталі 2019 року становили 6,8 млрд грн, тоді як у звітному періоді – тільки 1,6 млн гривень.

Крім того, надходження конфіскованих коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення, у першому кварталі цього року становили менше 0,1 млн грн, тоді як у відповідному періоді 2019 року – 1,5 млрд гривень.

III. Видатки державного бюджету та кредитування

3.1. Видатки державного бюджету у січні – березні цього року становили 245 млрд грн, або 20,5 відс. плану на рік, що на 0,5 відс. пункту менше від середньої частки видатків першого кварталу в річному обсязі у 2015 – 2019 роках.

Діаграма 10. Видатки державного бюджету у першому кварталі 2015 – 2020 років

Інформацію про виконання плану видатків державного бюджету в січні – березні 2020 року за функціональною класифікацією видатків і кредитування бюджету наведено в додатку 3.

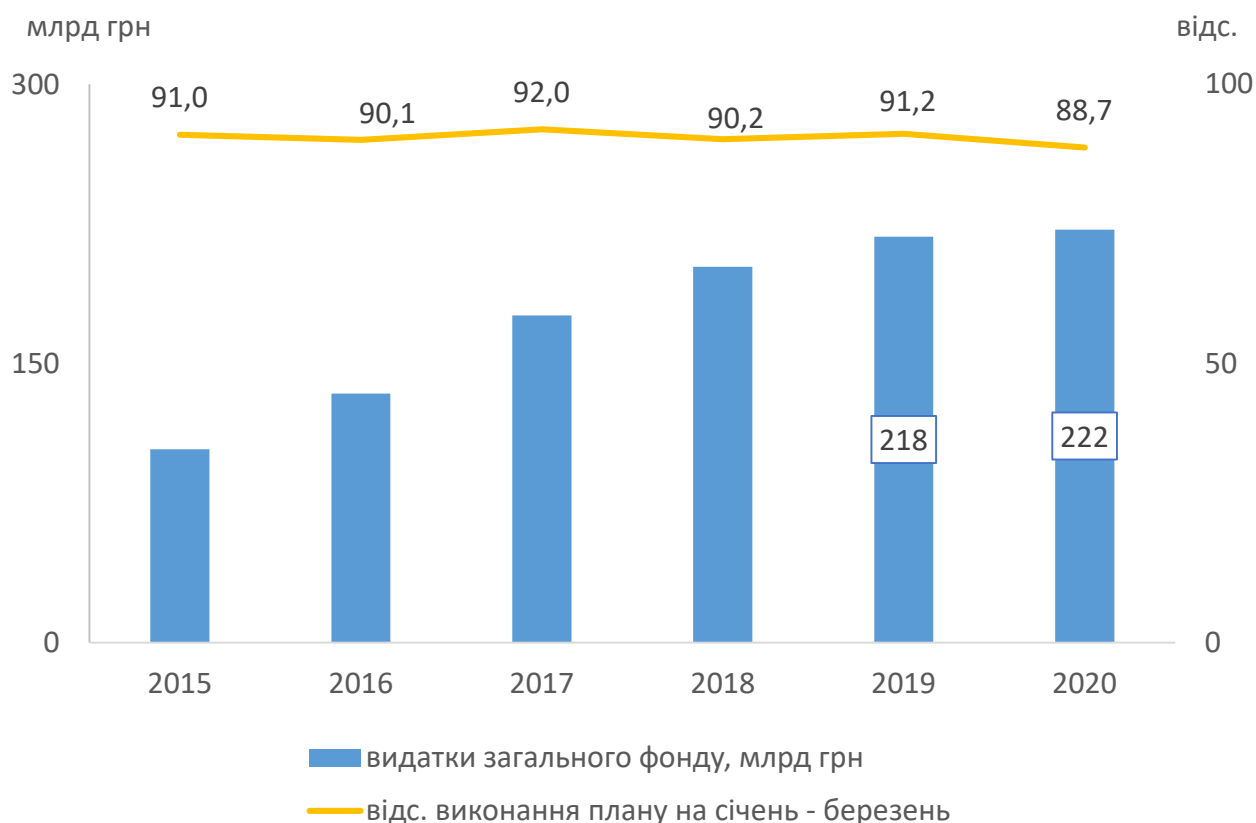
Видатки загального фонду на 28,3 млрд грн, або 11 відс., менше плану звітного періоду і це найбільший показник невиконання плану з 2015 року.

Основними причинами проведення видатків у менших обсягах стали:

- незатвердження КМУ порядків використання коштів за бюджетними програмами ГРБК;
- незатвердження ГРБК за погодженням з Мінфіном паспортів бюджетних програм;
- зволікання ГРБК із затвердженням інших документів, необхідних для початку проведення видатків, зокрема планів закупівель на рік;

- проведення видатків на здійснення державних програм соціального захисту населення в межах фактичних зобов'язань;
- економія видатків на обслуговування державного боргу;
- прорахунки при плануванні надходжень і видатків спеціального фонду;
- незавершення процедур закупівель;
- зволікання ГРБК із розподілом відкритих Казначейством асигнувань.

Діаграма 11. Виконання плану видатків загального фонду у першому кварталі 2020 року менше, ніж у попередні п'ять років

Захищені видатки, перелік яких визначено у статті 55 БКУ, становили 97 відс. видатків загального фонду.

3.1.1. КМУ й окремі ГРБК не забезпечили у визначений у частині сьомій статті 20 БКУ 30-денний термін з дня набрання чинності законом про державний бюджет розроблення і затвердження порядків використання коштів за бюджетними програмами.

У протокольному рішенні від 11.12.2019 № 25 КМУ визначив, що у 2020 році необхідно затвердити порядки використання коштів за 28 бюджетними програмами і внести зміни до чинних порядків за 61 бюджетною програмою (без урахування бюджетних програм з надання субвенцій місцевим бюджетам).

У встановлений у БКУ термін не затверджено порядків за 24-ма бюджетними програмами ГРБК, зокрема найбільше за:

- п'ятьма бюджетними програмами Мінекономіки;
- чотирма – МТОТ;
- трьома – Мінсоцполітики.

Не внесено зміни до чинних порядків використання бюджетних коштів за 39-ма бюджетними програмами шести головних розпорядників бюджетних коштів, зокрема найбільше за:

- дванадцятьма бюджетними програмами МКМС;
- вісьма – МОН;
- шістьма – Мінекономіки.

Зазначене зумовлено, насамперед, тривалим погодженням проєктів порядків використання бюджетних коштів Мінфіном та іншими органами виконавчої влади.

3.1.2. У встановлений у частині восьмій статті 20 БКУ 45-денний термін з дня набрання чинності законом про державний бюджет 15-ма ГРБК не затверджено за погодженням з Мінфіном 40 відс. паспортів бюджетних програм, які мали затверджуватися у 2020 році.

За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати, в установленій у БКУ термін для затвердження за погодженням з Мінфіном паспортів бюджетних програм ГРБК не подано паспорти 99 бюджетних програм. Мінфіном не погоджено подані ГРБК паспорти 72 бюджетних програм.

За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Казначейства, в установленій термін для затвердження паспортів бюджетних програм ГРБК не подали до Казначейства паспорти 198-ми бюджетних програм з 486-ти бюджетних програм, паспорти яких мали затверджуватися у 2020 році.

Станом на 03.04.2020 ГРБК не подали 83 паспорти, зокрема:

- п'ятнадцятьох бюджетних програм Мінекономіки і Мінекоенерго;
- дванадцятьох – МКМС;
- семи – МОН і Мінфіну;
- п'ятьох – МОЗ;
- чотирьох – МТОТ, Мінсоцполітики і Мінрегіону;
- трьох – Мінінфраструктури;
- двох – Мін'юсту та ДКАУ;
- однієї – Укравтодору.

3.1.3. КМУ не дотримався встановленого у частині п'ятій статті 24¹ БКУ терміну для розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку між адміністративно-територіальними одиницями й інвестиційними

програмами і проєктами регіонального розвитку та проєктами – переможцями „Всеукраїнського громадського бюджету”.

У Законі за бюджетною програмою Мінрегіону „Державний фонд регіонального розвитку” (КПКВК 2761070) передбачено 7,5 млрд гривень.

Відповідно до частини п'ятої статті 24¹ БКУ КМУ у тримісячний строк із дня набрання чинності законом про державний бюджет мав затвердити за погодженням з Комітетом ВРУ з питань бюджету розподіл коштів державного фонду регіонального розвитку між адміністративно-територіальними одиницями й інвестиційними програмами і проєктами регіонального розвитку та проєктами-переможцями „Всеукраїнського громадського бюджету”.

КМУ розпорядженням від 26.02.2020 № 211-р затвердив перелік інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2020 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, у тому числі тих, що фінансуються з метою погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої органами Казначейства станом на 01.01.2020, на суму 4,8 млрд гривень. Це рішення погоджене Комітетом ВРУ з питань бюджету 11.03.2020. Станом на 01.04.2020 КМУ не прийнято рішення про розподіл 2,7 млрд грн, або 36 відс. коштів фонду. У Законі України від 13.04.2020 № 553 „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2020 рік” обсяг державного фонду регіонального розвитку зменшено до 4,9 млрд гривень.

3.1.4. Унаслідок прорахунків КМУ та ГРБК при формуванні бюджетних програм у проєкті закону про державний бюджет на 2020 рік, вже з січня цього року КМУ приймав рішення про перерозподіл і передачу затверджених у Законі призначень.

Прийняття КМУ у січні – березні поточного року шести рішень про перерозподіл і передачу затверджених у Законі призначень ГРБК на загальну суму 2,7 млрд грн спричинено недоліками у плануванні видатків.

Зокрема, КМУ розпорядженням від 24.01.2020 № 59-р перерозподілив увесь обсяг видатків (73,6 млн грн), передбачений у Законі за КПКВК 2911040 „Національна програма інформатизації” Мінцифри на бюджетну програму цього ж Міністерства 2901030 „Електронне урядування”. Ці видатки передбачено спрямувати державному підприємству „ДІЯ” для створення, модернізації, розробки, адміністрування і забезпечення функціонування Єдиного державного вебпорталу електронних послуг у сумі 48 млн грн та утворення статутного капіталу підприємства – 25,6 млн гривень.

Президент України Указом від 29.07.2019 № 558 „Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг” постановив КМУ вжити заходів щодо створення єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

Положення про Єдиний державний веб-портал електронних послуг затверджено постановою КМУ від 04.12.2019 № 1137. Відповідно до цього Положення держателем порталу є Мінцифри, технічним адміністратором – державне підприємство „ДІЯ”, що належить до сфери управління цього Міністерства.

Ініціювання цього перерозподілу свідчить про прорахунки КМУ під час формування державного бюджету.

КМУ розпорядженням від 29.01.2020 № 62-р для забезпечення координації залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, що надається Україні на підставі міжнародних договорів, передав 6,9 млн грн бюджетних призначень загального фонду державного бюджету від Мінекономіки з бюджетної програми 1201010 „Керівництво та управління у сфері розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства” до Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату КМУ на бюджетну програму 0411010 „Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України”.

Секретаріат КМУ у листі до Комітету ВРУ з питань бюджету зазначив, що КМУ постановою від 04.12.2019 № 1072 „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України” передав функції з координації залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, що надається Україні на підставі міжнародних договорів, від Мінекономіки до Секретаріату КМУ. Відповідно чисельність працівників Секретаріату збільшено на 17 од. за рахунок зменшення чисельності працівників Міністерства.

Ініціювання цього рішення про передачу бюджетних призначень спричинено невизначенням КМУ до ухвалення Закону розподілу між ГРБК функцій з координації залучення, використання і моніторингу міжнародної технічної допомоги.

КМУ розпорядженням від 26.02.2020 № 175-р передав частину бюджетних призначень, передбачених у 2020 році Мінекономіки за бюджетною програмою „Доплати працівникам за роботу у зоні відчуження та громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, у сумі 620,4 млн грн Мінсоцполітики на бюджетну програму „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”.

Мінекономіки у листі до Комітету ВРУ з питань бюджету зазначило, що державну політику у сфері соціального захисту осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, формує Мінсоцполітики, і передані кошти будуть спрямовані на здійснення соціальних виплат працівникам за роботу в зоні відчуження та постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Ініціювання цього рішення про передачу бюджетних призначень свідчить про неналежне планування, оскільки у Законі ці видатки затверджено за бюджетною програмою Мінекономіки за відсутності правових підстав.

Крім цього, окремі рішення КМУ про перерозподіл бюджетних призначень прийнято у зв'язку із затвердженням у Законі видатків за відсутності законодавчих підстав.

Зокрема, КМУ розпорядженням від 12.02.2020 № 118-р перерозподілив видатки у сумі 429,4 млн грн, передбачені Мінфіну, з бюджетної програми 3502010 „Керівництво та управління у сфері фінансових розслідувань” на бюджетну програму 3503010 „Заходи з реорганізації Державної фіскальної служби”.

Цим рішенням перерозподілено видатки на функціонування підрозділів податкової міліції. Ці підрозділи продовжують здійснювати повноваження у складі ДФС, хоча передбачалося ліквідувати у 2020 році податкову міліцію й утворити Бюро фінансових розслідувань. На це у Законі затверджено видатки за бюджетною програмою КПКВК 3502010. Натомість ВРУ 17 січня цього року прийнято рішення про відхилення законопроекту про Бюро фінансових розслідувань.

Рахункова палата у Висновках за результатами експертизи проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2020 рік” зазначала про передчасне планування у проекті Закону видатків для Бюро фінансових розслідувань.

3.1.5. У першому кварталі не розпочато проведення видатків за 48-ма бюджетними програмами 17-ти ГРБК на 1,2 млрд грн, передбачених у помісячному розписі асигнувань загального фонду державного бюджету. Це спричинено, зокрема, неналежним плануванням і низькою виконавською дисципліною учасників бюджетного процесу.

Деякі ГРБК не розподілили відкриті Казначейством асигнування на суму 1 млрд грн, зокрема внаслідок незатвердження паспортів бюджетних програм, найбільше:

- Мінекономіки на фінансову підтримку сільгосптоваровиробників – 318 млн грн, проведення інвентаризації земель і оновлення картографічної основи Державного земельного кадастру – 43 млн грн, створення та функціонування Фонду національного багатства – 20 млн грн;
- Мінекоенерго на заходи з ліквідації неперспективних вугледобувних підприємств – 148 млн грн;
- МОН на функціонування фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту – 10 млн гривень.

Водночас окремі ГРБК не скористалися правом здійснювати видатки відповідно до відкритих асигнувань, зокрема:

- МОН на виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій „Горизонт 2020” – 127 млн грн і проведення всеукраїнських та міжнародних олімпіад у сфері освіти,

всеукраїнського конкурсу „Учитель року” – 6 млн грн, унаслідок зокрема перенесення відповідних заходів на інший, ніж передбачалося, період;

- ДКАУ на утилізацію твердого ракетного палива – 2 млн грн, що спричинено, зокрема, незавершенням процедур закупівель.

3.1.6. Деякі видатки на освіту, охорону здоров'я, будівництво спортивних об'єктів не здійснювалися внаслідок прорахунків при підготовці проєкту державного бюджету на 2020 рік і визначення джерелом проведення цих видатків надходжень, для зарахування яких до державного бюджету відсутні законодавчі підстави.

У помісячному розписі державного бюджету на січень – березень передбачено за рахунок надходжень плати за ліцензії на здійснення діяльності у сфері організації і проведення азартних ігор видатки за вісьма бюджетними програмами п'ятьох ГРБК загалом на 1,1 млрд грн, зокрема, на реалізацію проєктів з будівництва, реконструкції та капітального ремонту комунальних закладів загальної середньої освіти і формуванням нового освітнього простору у цих закладах – 500 млн грн; модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази багатoproфільних лікарень інтенсивного лікування – 250 млн грн; розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту – 103 млн гривень.

Станом на 01.04.2020 справляння плати за ліцензії на здійснення діяльності у сфері організації і проведення азартних ігор законодавчо не врегульовано. Законопроект „Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор” (реєстр. № 2285-д від 18.12.2019) прийнято 16 січня цього року у першому читанні, і за інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті ВРУ, готується до другого читання. До державного бюджету цієї плати не надходило. Заплановані видатки не здійснювалися, збільшилися ризики їх непроведення у планових обсягах до кінця року.

3.1.7. КМУ, Мінекоенерго, Мінінфраструктури й Укравтодор не забезпечили використання наявних ресурсів державних фондів, утворених відповідно до статей 24² – 24⁴ БКУ. У результаті за рахунок коштів цих фондів проведено видатків на 4,2 млрд грн, або 29 відс., менше плану на січень – березень.

До державного дорожнього фонду, утвореного відповідно до статті 24² БКУ, надійшло 14 млрд грн, або 97 відс. плану на січень – березень. За рахунок цих джерел проведено видатків за двома бюджетними програмами Укравтодору на дорожнє господарство на 3,4 млрд грн, або 38 відс., менше плану звітного періоду, що спричинено, зокрема незавершенням процедур закупівель. Видатки за бюджетною програмою Мінінфраструктури на забезпечення безпеки дорожнього руху на 575 млн грн, або 83 відс., менші від плану на січень – березень, що, як показав аналіз розміщеної на вебпорталі ProZorro інформації, зокрема спричинено незавершенням процедур закупівель робіт з капітального ремонту (влаштування) транспортних розв'язок і робіт з облаштування зон пішохідних

переходів засобами підвищеної видимості на окремих ділянках автомобільних доріг загального користування державного значення.

До Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, утвореного відповідно до статті 24³ БКУ, надійшло 288 млн грн, або 117 відс. плану на січень – березень. За рахунок цього джерела за бюджетною програмою Мінекоенерго для ДАЗВ на виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу „Вектор” та експлуатацію його об’єктів здійснено видатків на 197 млн грн, або 80 відс., менше плану звітного періоду. Паспорт цієї бюджетної програми затверджено ГРБК 16.03.2020 з недотриманням визначеного у БКУ терміну, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

До державного фонду розвитку водного господарства, утвореного відповідно до статті 24⁴ БКУ, надійшло 34 млн грн, або 43 відс. плану на січень – березень. За рахунок цього джерела видатки за бюджетними програмами Мінекоенерго для Держводагентства не здійснювалися. При цьому ГРБК не забезпечив затвердження паспортів за двома бюджетними програмами із захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, у тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області, і першочергового забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.

3.1.8. За січень – березень кредиторська і дебіторська заборгованість розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету за видатками зменшилася. При цьому збільшилася прострочена заборгованість, що насамперед спричинено невиконанням умов договорів як суб’єктами господарювання, так і виконавцями бюджетних програм, що посилює ризики непродуктивного використання коштів та втрат бюджету.

Кредиторська заборгованість за видатками з початку року зменшилася на 31 відс. – до 3,7 млрд грн, однак прострочена зросла на 24 відс. – до 1,4 млрд гривень. При цьому через невиконання виконавцями бюджетних програм умов договорів щодо строків оплати товарів, робіт та послуг збільшилися ризики зростання кількості позовів суб’єктів господарювання до суду і, як наслідок, виникнення додаткових витрат з бюджету на супроводження судових справ.

Найбільше – на 142 млн грн – зросла прострочена заборгованість у Міноборони за бюджетними програмами „Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання” і „Утилізація боєприпасів, рідинних компонентів ракетного палива, озброєння, військової техніки та іншого військового майна, забезпечення живучості та вибухопожежобезпеки арсеналів, баз і складів Збройних Сил України”.

Кредиторська заборгованість на початок року у сумі 12 млн грн за бюджетною програмою НАМН „Реалізація державного інвестиційного проекту „Реконструкція з розширенням харчоблоку, технічне переоснащення існуючої котельні, реконструкція пральні Державної установи „Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України” по вул. Миколи Амосова, 10 у Солом’янському районі м. Києва” стала у першому кварталі простроченою. Відсутність передбачених на цей рік бюджетних призначень збільшило ризики її непогашення у цьому році.

Дебіторська заборгованість за видатками зменшилася на 7 відс. – до 30,9 млрд грн, однак прострочена зросла на 6 відс. – до 4,1 млрд гривень. Зокрема, у Мінрегіоні – на 35 млн грн, що спричинено порушенням деякими суб’єктами господарювання договірних зобов’язань щодо строків поставок товарів, робіт та послуг за проектами, що фінансуються за рахунок державного фонду регіонального розвитку.

3.2. КМУ, Мінфін і окремі ГРБК не забезпечили початку проведення видатків і надання кредитів на 2,8 млрд грн за п’ятнадцятьма з двадцяти шести бюджетними програмами на реалізацію інвестиційних проектів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій. Збільшилися ризики втрати наявних можливостей для оновлення інфраструктури за рахунок кредитних коштів.

Зокрема, за 5-ма бюджетними програмами Мінфіну не розпочато надання кредитів на реалізацію проектів з постачання електроенергії і газу, бенефіціаром яких є НЕК „Укренерго”, на суму 1,4 млрд гривень. При цьому станом на 01.04.2020 Мінфін не затвердив паспорти за цими бюджетними програмами, що є порушенням бюджетного законодавства.

Також за бюджетною програмою Мінфіну не розпочато проведення видатків на реалізацію проекту „Програма „Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України” у сумі 600 млн гривень.

За 11 бюджетними програмами здійснено видатків і надано кредитів на 3,8 млрд грн, або 82 відс., менше плану на січень – березень, зокрема на:

- розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкцію та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці за бюджетною програмою Мінрегіону надано кредитів на 848 млн грн, або 86 відс., менше плану на січень – березень;

- розвиток автомагістралей і реформу дорожнього сектору за бюджетною програмою Укравтодору – на 743 млн грн, або 63 відс., менше плану на звітний період;

- реалізацію проекту „Поліпшення охорони здоров’я на службі у людей” за двома бюджетними програмами МОЗ видатки на 686 млн грн, або 99 відс., менші плану на січень – березень.

3.3. Видатки з державного бюджету на пенсійні виплати проведені у планових обсягах. При цьому у січні – березні продовжувалося використання коштів єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги. Заборгованість за наданими ПФУ позиками збільшилася.

У січні – березні з державного бюджету ПФУ спрямовано 45,4 млрд грн, або 19 відс. усіх видатків державного бюджету.

Крім цього, у звітному періоді Казначейство надало з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги 25,7 млрд грн позик, з яких не повернено 3,8 млрд гривень.

Загалом, із урахуванням позик, наданих у 2007 – 2014 роках із єдиного казначейського рахунку, на 1 квітня 2020 року не повернено 51,9 млрд гривень.

IV. Фінансування державного бюджету та борг

4.1. Унаслідок менших від плану видатків і надання кредитів у першому кварталі 2020 року загальний фонд державного бюджету виконано з меншим від запланованого на звітний період дефіцитом, а спеціальний фонд – з профіцитом. Фінансування державного бюджету, зокрема погашення державного боргу і покриття дефіциту, здійснювалося на 97,8 відс. за рахунок боргових джерел, насамперед державних внутрішніх запозичень.

Виконання державного бюджету в частині фінансування наведено в додатку 4.

Державний бюджет у першому кварталі 2020 року виконано з дефіцитом у сумі 32,8 млрд грн, або 33,7 відс. плану на рік. Виконання загального фонду з меншим на 775 млн грн від плану на звітний період дефіцитом зумовлено більшим невиконанням плану видатків і надання кредитів (28,6 млрд грн), ніж плану доходів і повернення кредитів (27,8 млрд гривень).

Спеціальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 4,8 млрд грн при запланованому на рік дефіциті 25 млрд грн унаслідок здійснення видатків і надання кредитів у меншому обсязі, ніж отримано доходів і коштів від повернення кредитів.

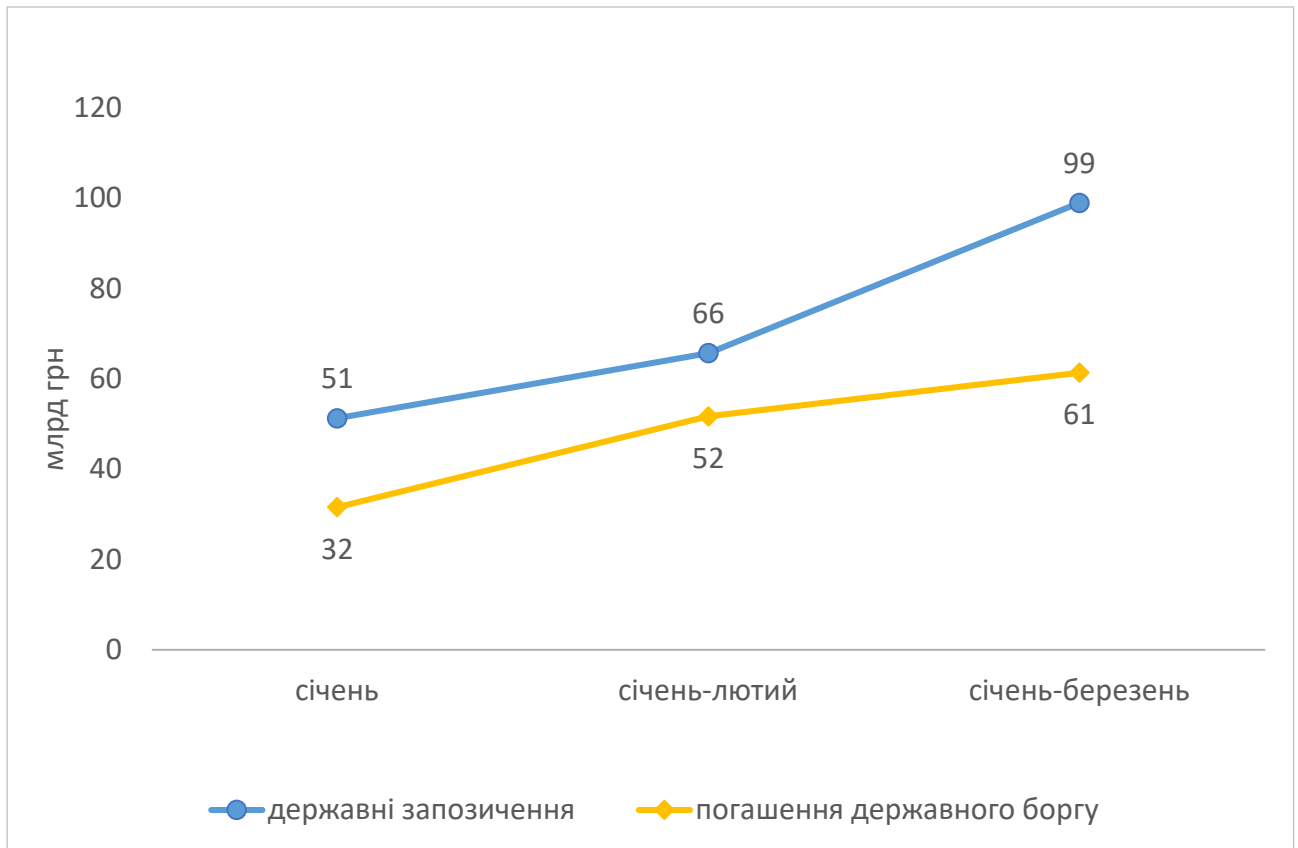
4.2. Невиконання плану надходжень для фінансування державного бюджету в першому кварталі 2020 року на 22 відс. спричинено насамперед недонадходженням коштів від державних зовнішніх запозичень. Суттєвими є ризики неотримання на прийнятних умовах у визначених у Законі обсягах державних запозичень.

У січні – березні цього року для фінансування державного бюджету залучено 101,2 млрд грн, що на 28,6 млрд грн менше плану на звітний період. Зокрема, план не виконано за надходженнями від державних зовнішніх запозичень – на 23,8 млрд грн, або 40,5 відсотка. Натомість на 1,2 млрд грн, або в 2,5 раза, більше плану отримано надходжень від дострокового погашення векселів ФГВФО, що видані ним в обмін на ОВДП.

Державні запозичення становили 99 млрд грн, що на 19,4 відс. менше плану на звітний період і на 14,2 відс., ніж у відповідному періоді попереднього року.

Обсяг надходжень від державних запозичень перевищив обсяг витрат на погашення зобов'язань на 37,6 млрд грн, або 61,3 відс., що спричинило збільшення державного боргу.

Діаграма 12. Державні запозичення у першому кварталі 2020 року перевищили витрати на погашення зобов'язань (наростаючим підсумком)

Від приватизації державного майна надійшло 202 млн грн, що менше на 98 млн грн плану на січень – березень цього року.

4.2.1. У першому кварталі цього року на внутрішньому ринку запозичено 64,6 відс. загальної суми державних запозичень. Збільшений Мінфіном, порівняно із затвердженим у розписі обсягом, план державних внутрішніх запозичень на січень – березень 2020 року виконано. При цьому два аукціони з розміщення ОВДП не проводились.

Згідно з помісячним розписом фінансування загального фонду Державного бюджету України на 2020 рік за типом боргового зобов'язання у січні – березні внутрішні запозичення передбачені в сумі 60,7 млрд гривень.

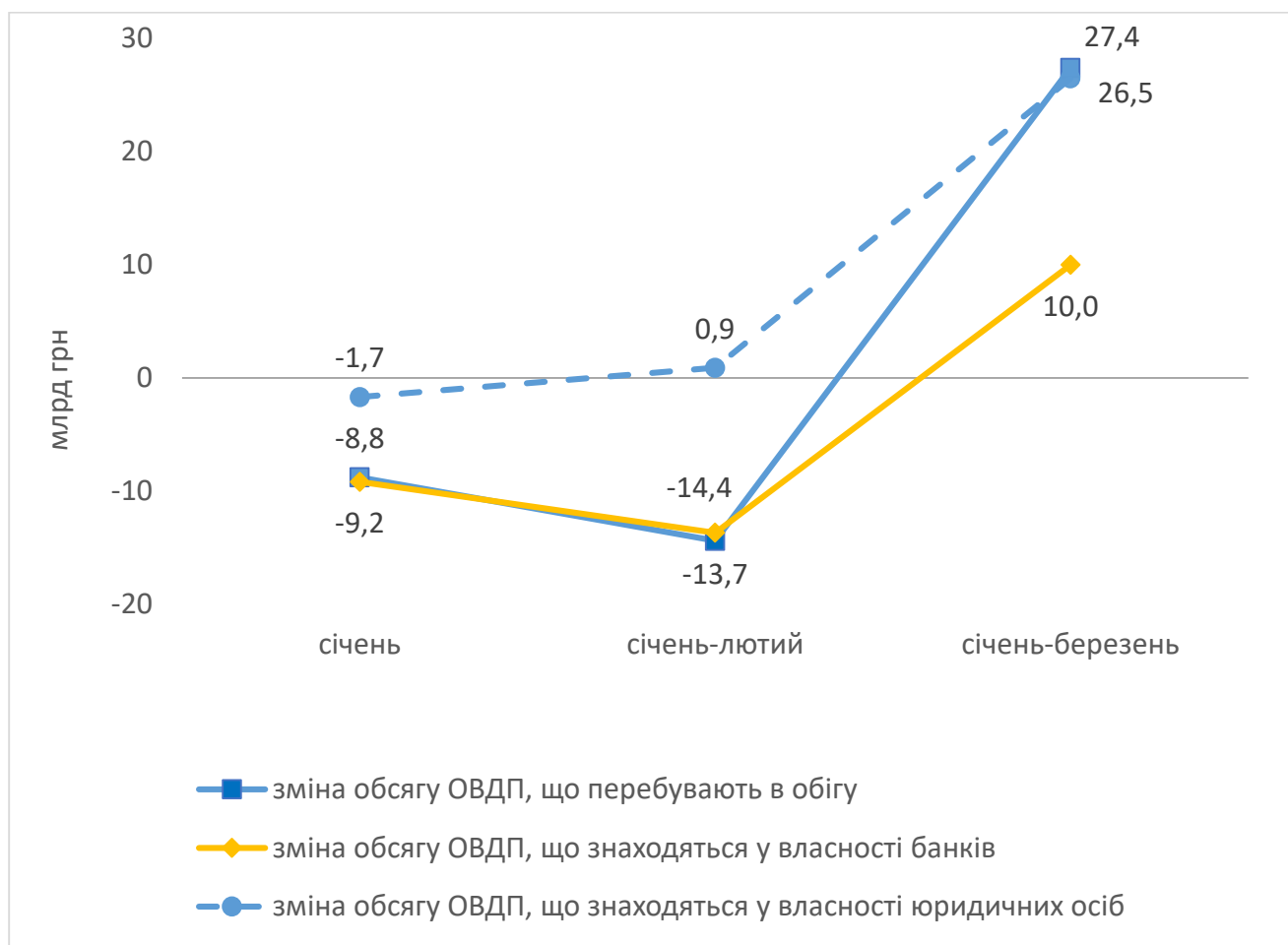
Мінфін при зменшенні на підставі частини одинадцятої статті 16 БКУ і відповідно до розпорядження КМУ від 18.12.2019 № 1279-р „Про здійснення понадпланових державних запозичень у 2019 році” обсягу на рік надходжень від державних внутрішніх запозичень на 4,7 млрд грн збільшив план цих надходжень на січень – березень 2020 року, порівняно із затвердженим у розписі обсягом на цей період, на 3,3 млрд грн, або 5,4 відсотка.

Водночас Мінфін на своєму вебсайті повідомив про непроведення передбачених графіком аукціонів з розміщення ОВДП 10 і 31 березня 2020 року у зв'язку з високою волатильністю на глобальних ринках капіталу та за результатами проведених консультацій з первинними дилерами. У першому

кварталі цього року від розміщення ОВДП отримано 64 млрд грн, або 100,0 відс. плану на звітний період і 28,3 відс. плану на рік, що на 23,3 млрд грн, або 26,7 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Найбільше у звітному періоді придбали державних цінних паперів на внутрішньому ринку юридичні особи і банки, обсяг ОВДП у власності яких з початку року збільшився на 26,5 млрд грн, або в 2 рази, і на 10 млрд грн, або 3,0 відс., відповідно. На 3,7 млрд грн, або 3,2 відс., збільшився обсяг ОВДП у власності нерезидентів, частка яких у загальному обсязі ОВДП, що перебувають в обігу, залишилася значною – 14,1 відсотка.

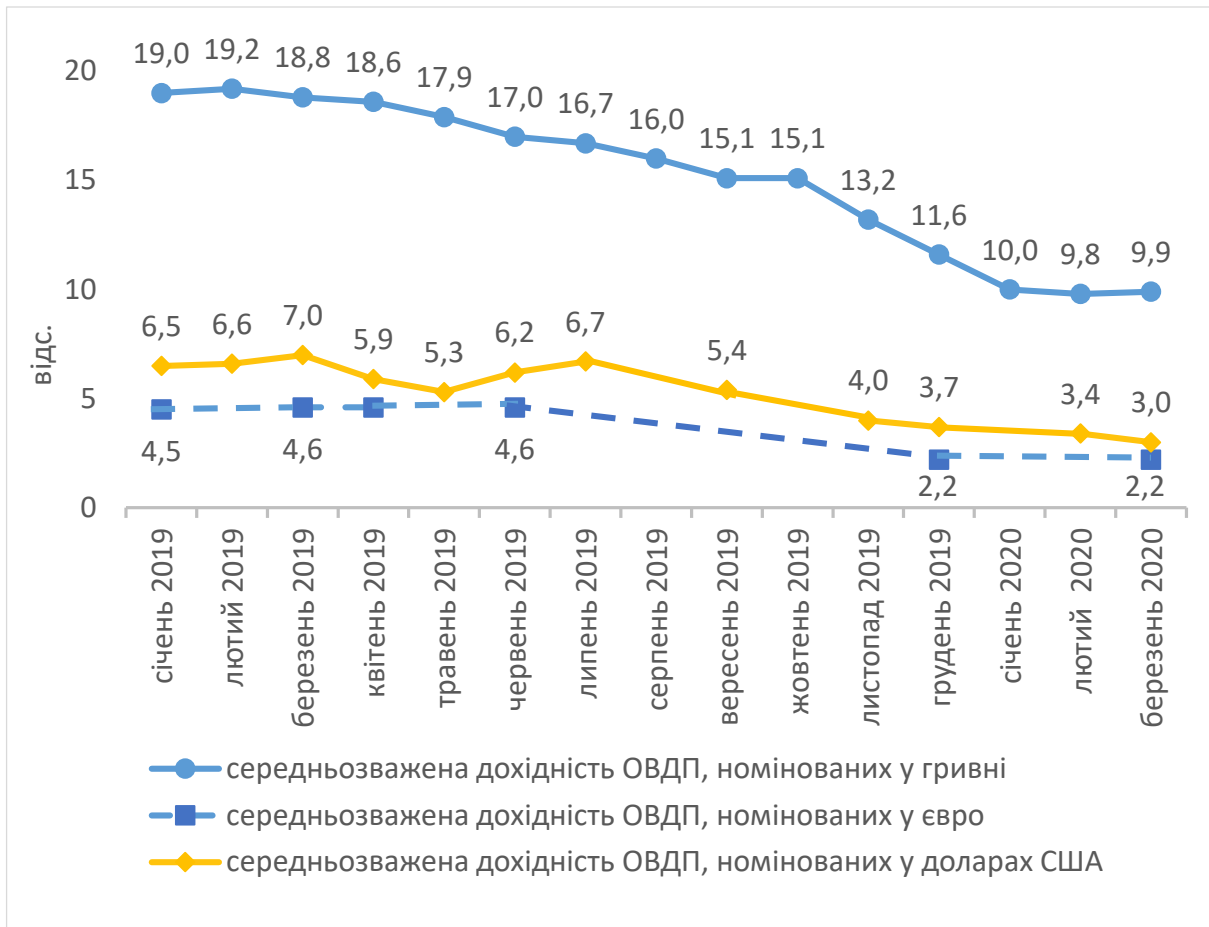
Діаграма 13. Обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився за рахунок їх придбання насамперед юридичними особами (на кінець місяця, наростаючим підсумком)

Половину внутрішніх запозичень становили надходження в доларах США і євро, у результаті з початку року частка номінованих в іноземній валюті ОВДП, що перебувають в обігу, збільшилася з 12,8 до 16,1 відсотка.

Середньозважена дохідність ОВДП, номінованих у гривні, у січні – березні цього року, порівняно з 2019 роком, знизилася з 16,9 до 9,9 відс., доларах США – з 5,9 до 3,1 відс. та євро – з 3,4 до 2,2 відсотка.

Діаграма 14. Середньозважена дохідність розміщених на первинному ринку ОВДП продовжувала зменшуватися

4.2.2. Унаслідок публічного розміщення довгострокових ОЗДП, у першому кварталі 2020 року надходження від державних зовнішніх запозичень на чверть більші, ніж у відповідному періоді 2019 року, і на 40,5 відс. менші від плану на звітний період. Ризики недоотримання на прийнятних умовах у запланованому обсязі коштів від зовнішніх кредиторів зумовлені погіршенням кон'юнктури на світових фінансових ринках.

Надходження від державних зовнішніх запозичень становили 35 млрд грн, що менше на 23,8 млрд грн плану на січень – березень цього року, і на 6,9 млрд грн більше, ніж у відповідному періоді 2019 року.

Унаслідок погіршення ситуації на зовнішніх ринках капіталів і неотримання другого траншу макрофінансової допомоги ЄС в сумі 0,5 млрд євро до загального фонду для фінансування державного бюджету отримано 34,2 млрд грн, що на третину менше плану на звітний період. При цьому Мінфін збільшив план цих надходжень на січень – березень 2020 року, порівняно із затвердженим у розписі обсягом на цей період, на 6,7 млрд грн, або 15,1 відсотка. У січні – березні цього року середньозважена дохідність зовнішніх запозичень до загального фонду, порівняно з 2019 роком, зменшилася на чверть.

Від державних зовнішніх запозичень до спеціального фонду державного бюджету для реалізації інвестиційних проєктів надійшло 761 млн грн, що менше

на 6,7 млрд грн, або 89,8 відс., плану на січень – березень цього року. Невиконання плану спричинене системними недоліками в плануванні та використанні таких коштів унаслідок незадовільної діяльності виконавців проєктів.

4.3. Девальвація гривні у січні – березні цього року та перевищення надходжень від запозичень над сумою витрат на погашення боргу спричинили збільшення зобов'язань як за державним, так і за гарантованим державою боргом. Ризики збільшення боргу і витрат на його погашення й обслуговування зумовлені зростанням частки боргу, номінованого в іноземній валюті.

У першому кварталі 2020 року обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 12,9 відс. до 2 трлн 255,6 млрд грн, у тому числі зовнішній борг – на 19,7 відс. до 1 трлн 387,8 млрд грн, внутрішній – на 3,4 відс. до 867,7 млрд гривень.

За оцінкою Рахункової палати збільшення у січні – березні цього року боргу спричинили:

- девальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, зокрема дол. США на 18,5 відс., євро на 17,2 відс., – на 233 млрд грн;
- перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення державного та гарантованого державою боргу – на 24 млрд гривень.

У зв'язку з тим, що 70,4 відс. здійснених у звітному періоді державних запозичень становили запозичення в доларах США і євро, частка боргу, номінованого в іноземній валюті, збільшилася з 63,4 до 67,6 відсотка.

Державний борг у звітному періоді збільшився на 227,4 млрд грн, або 12,9 відс., – до 1 трлн 988,8 млрд грн, а витрати на його погашення становили 61,4 млрд гривень.

Гарантований державою борг збільшився на 29,8 млрд грн, або 12,6 відс., – до 266,7 млрд гривень. При цьому державні гарантії, можливість надання яких передбачена в статті 6 Закону в обсязі до 29,3 млрд грн, у звітному періоді не надавалися. Витрати державного бюджету на виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими під державні гарантії у попередні роки, становили 646 млн гривень.

Загалом витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу в першому кварталі 2020 року становили 94,1 млрд грн, або 83,2 відс. плану на звітний період. Економії цих витрат сприяло укріплення середнього у січні – березні цього року обмінного курсу гривні, порівняно з прогнозом, що використовувався при складанні проєкту державного бюджету.

Порівняно з відповідним періодом попереднього року, витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу зменшилися на 26,4 відс. і становили 30,7 відс. витрат державного бюджету у першому кварталі 2020 року, що зменшило фінансові можливості для реалізації інших бюджетних програм.

V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети

5.1. З державного бюджету надано трансфертів місцевим бюджетам на 2 млрд грн, або 5 відс., менше плану на січень – березень 2020 року. Це зокрема зумовлено затвердженням КМУ порядків та умов надання, розподілів окремих субвенцій в окремих випадках із порушенням вимог БКУ.

Загалом з державного бюджету надано трансфертів місцевим бюджетам у сумі 42 млрд грн, з них 34 млрд грн, або 80 відс., спрямовано на оплату праці й інші поточні видатки закладів освіти й охорони здоров'я.

Згідно з вимогами частини другої статті 97 БКУ, порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, що вперше визначена в законі про державний бюджет, затверджуються КМУ не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності. Однак КМУ затвердив з порушенням терміну, встановленого в частині другій статті 97 БКУ, порядки та умови надання субвенцій на:

- здійснення підтримки окремих закладів і заходів у системі охорони здоров'я (постановою від 25.03.2020 № 250, або на 54 дні пізніше, затверджений цією ж постановою розподіл субвенції погоджено Комітетом ВРУ з питань бюджету 11 квітня 2020 року);

- покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (постановою від 03.03.2020 № 179, або на 32 дні пізніше, затверджений цією ж постановою розподіл субвенції погоджено Комітетом ВРУ з питань бюджету 11 березня 2020 року).

У звітному періоді надання цих субвенцій не планувалось і не здійснювалось.

Крім того, з порушенням терміну, встановленого в частині другій статті 97 БКУ, або на 12 днів пізніше, КМУ затвердив постановою від 12.02.2020 № 100 порядок та умови надання субвенції на реалізацію програми „Спроможна школа для кращих результатів” і розподіл субвенції між місцевими бюджетами, який погоджено Комітетом ВРУ з питань бюджету 4 березня 2020 року. У Законі джерелом надання частини цієї субвенції у сумі 2 млрд грн визначено надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за ліцензії на здійснення діяльності у сфері організації і проведення азартних ігор. Однак справляння цієї плати законодавчо не врегульовано, кошти до державного бюджету не надходили. Як наслідок, місцевим бюджетам не надано цієї субвенції у сумі 500 млн грн, передбаченої в помісячному розписі державного бюджету на березень.

У березні не розпочато також перерахування ще двох субвенцій, джерелом надання яких визначено надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за ліцензії на здійснення діяльності у сфері організації і проведення азартних ігор, а саме на будівництво нових, реконструкцію та капітальний ремонт існуючих спортивних п'ятдесятиметрових і двадцятип'ятиметрових

басейнів у сумі 50 млн грн та створення нових, будівельно-ремонтні роботи в наявних палацах спорту і завершення розпочатих у попередньому періоді робіт з будівництва та реконструкції палаців спорту – 38 млн гривень.

Відповідно до помісячного розпису державного бюджету з лютого цього року планувалося розпочати надання субвенції місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України. КМУ постановою від 19.02.2020 № 120 розподілив частину цієї субвенції між місцевими бюджетами на загальну суму 1,3 млрд грн, або 98 відс. плану на рік. У зв'язку з відсутністю необхідних для початку проведення видатків документів субвенція, передбачена в помісячному розписі на лютий – березень у сумі 510 млн грн, місцевим бюджетам не надана.

5.2. КМУ станом на 01.04.2020 не вніс зміни до порядків та умов надання деяких субвенцій, які потребують нормативно-правового врегулювання, що посилює ризики відтермінування проведення видатків.

КМУ затвердив 11 грудня 2019 року (протокол № 25) перелік бюджетних програм, у тому числі субвенцій, виконання яких у 2020 році потребує нормативно-правового врегулювання, однак у звітному періоді не вніс необхідних змін до порядків та умов надання субвенцій, зокрема на:

- проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла і приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, і забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа;

- виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей;

- виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

- виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей;

- виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь в Революції Гідності, а також членів їх сімей.

Відповідно до помісячного розпису державного бюджету надання цих субвенцій заплановано розпочати з квітня.

5.3. КМУ не забезпечив погашення у повному обсязі заборгованості місцевих бюджетів за пільгами і житловими субсидіями населенню на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, наданими у 2019 році за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету.

Згідно із БКУ зі змінами, внесеними Законом України від 14.11.2019 № 293 „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України”, з 1 січня 2020 року видатки на пільги і житлові субсидії населенню на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива, скрапленого газу здійснюються з державного бюджету. Субвенції місцевим бюджетам на цю мету в державному бюджеті не передбачені.

У 2019 році ці видатки здійснювалися з місцевих бюджетів за рахунок відповідних субвенцій. На початок 2020 року у вісімнадцяти регіонах за наданими пільгами і житловими субсидіями на оплату житлово-комунальних послуг кредиторська заборгованість становила 14 млн гривень. Станом на 01.04.2020 ця заборгованість зменшилася до 9 млн грн і наявна у сімнадцяти регіонах. Найбільші обсяги цієї заборгованості у Дніпропетровській області – 4 млн грн і Львівській – 2 млн гривень.

Крім того, на початок 2020 року у дванадцяти регіонах за наданими пільгами і житловими субсидіями на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу кредиторська заборгованість становила 2,8 млн гривень. Станом на 01.04.2020 ця заборгованість зменшилася до 1,1 млн грн і наявна у восьми регіонах, найбільша – у Житомирській області.

5.4. У звітному періоді майже не використовувалися залишки на рахунках місцевих бюджетів на початок 2020 року деяких наданих з державного бюджету субвенцій.

Відповідно до Закону зі змінами, внесеними Законом України від 31.10.2019 № 265 „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2019 рік”, як виняток з положень частини дванадцятої статті 23 та частин першої і другої статті 57 БКУ, встановлено, що на кінець 2019 року залишки коштів, а саме субвенції на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, наданої з державного бюджету у 2017 – 2019 роках, і субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій зберігаються на рахунках місцевих бюджетів для здійснення відповідних витрат у 2020 році з урахуванням їх цільового призначення.

На розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості з державного бюджету надано місцевим бюджетам упродовж 2017 – 2019 років субвенцію у сумі 6 млрд гривень. Станом на 01.01.2020 на рахунках місцевих бюджетів двадцяти чотирьох областей залишки коштів цієї субвенції становили 2,7 млрд грн, з яких у січні – березні цього року використано 187 млн грн, або 7 відсотків. Водночас у десяти областях кошти не використовувалися.

Станом на 01.01.2020 на рахунках місцевих бюджетів двадцяти п'яти регіонів залишки коштів субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій становили 768 млн грн, з яких у січні – березні цього року використано 83 млн грн, або 11 відсотків. Водночас у Луганській та Миколаївській областях і м. Києві кошти не використовувалися.

Крім того, станом на 01.01.2020 на рахунках місцевих бюджетів двадцяти п'яти регіонів залишки коштів субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах становили 1,6 млрд гривень. У звітному періоді з державного бюджету надано місцевим бюджетам на цю мету ще 5 млрд грн, використано 1,2 млрд грн, або 18 відс. отриманих коштів з урахуванням залишків на початок року. Водночас у Тернопільській області кошти не використовувалися.

5.5. У зв'язку з прийняттям Закону Мінфіном внесено зміни до програмної класифікації видатків і кредитування місцевих бюджетів, що зумовило, зокрема, затвердження місцевих бюджетів пізніше встановленого БКУ терміну або внесення змін до деяких вже затверджених місцевих бюджетів на 2020 рік.

Відповідно до частини другої статті 77 БКУ місцеві бюджети затверджуються рішенням відповідної місцевої ради до 25 грудня року (включно), що передує плановому.

Закон прийнято ВРУ 14.11.2019 і підписано Президентом України 11.12.2019. Для приведення бюджетної класифікації у відповідність із Законом Мінфін наказом від 16.12.2019 № 539 вніс зміни до програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів, затвердженої наказом Мінфіну від 20.09.2017 № 793. Мінфін направив 17.12.2019 лист про ці зміни департаментам фінансів обласних державних адміністрацій і виконавчого органу Київської міської ради для подальшого доведення місцевим фінансовим органам.

За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінфіну, на цю дату прийнято 1 178 місцевих бюджетів, або 14 відс. загальної кількості. Це змусило місцеві фінансові органи повторно формувати місцеві бюджети за зміненою бюджетною класифікацією видатків і кредитування з подальшим внесенням змін до вже прийнятих місцевих бюджетів на 2020 рік.

У визначений БКУ термін прийнято 93 відс. місцевих бюджетів.

5.6. У січні – березні 2020 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, обсяги як доходів, так і видатків місцевих бюджетів зменшилися на 17 відс., що насамперед зумовлено проведенням з державного бюджету окремих видатків на соціальний захист, які у 2019 році здійснювалися з місцевих бюджетів за рахунок субвенцій. У результаті частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету зменшилась на 9 відс. пунктів – до 32 відсотків.

Загалом доходи місцевих бюджетів зменшилися на 23 млрд грн і становили 115 млрд гривень. При цьому трансферти з державного бюджету зменшилися на 29 млрд гривень.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету, порівняно з січнем – березнем попереднього року, збільшилися на 6 млрд грн,

або 9 відс., насамперед внаслідок зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб на 5 млрд грн, або 13 відс., за рахунок, зокрема, зростання середньої заробітної плати на 14,3 відс., та єдиного податку з фізичних осіб – на 1 млрд грн, або 14 відсотків. Їх частка у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів збільшилася на 15 відс. пунктів – до 63 відсотків.

Відповідно до БКУ зі змінами, внесеними Законом України від 14.11.2019 № 293 „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України”, у 2020 році, як виняток з положень статті 29 БКУ, продовжено зарахування до місцевих бюджетів 13,44 відс. акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального. У звітному періоді до відповідних бюджетів надійшло цього податку в сумі 1,5 млрд гривень.

Крім того, цими змінами до БКУ з 2020 року передбачено надходження до обласних бюджетів і міського бюджету міста Києва плати за ліцензії на виробництво пального, на право оптової, роздрібною торгівлі паливом і на право зберігання пального, що зараховується ліцензіатами за місцем здійснення діяльності. У звітному періоді ці надходження становили 24 млн гривень.

У першому кварталі, порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки місцевих бюджетів зменшилися на 21 млрд грн і становили 99 млрд гривень. При цьому видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення зменшилися на 85 відс. внаслідок здійснення з 1 січня 2020 року видатків на надання пільг, житлових субсидій та різних видів допомоги окремим категоріям громадян з державного бюджету.

Найбільше видатків спрямовано на освіту – 44 відс., охорону здоров'я – 20 відс., економічну діяльність – 9 відсотків.

На захищені видатки спрямовано 61 відс. загального обсягу видатків. Для забезпечення проведення захищених видатків місцевих бюджетів з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів надано позик у сумі 641 млн грн, що на 33 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. На 1 квітня 2020 року заборгованість за наданими з початку року позиками становила 200 млн гривень.

У звітному періоді з місцевих бюджетів до державного бюджету перераховано трансферти в сумі 2,7 млрд грн, що на 24 відс. більше, ніж у січні – березні попереднього року. Так, до загального фонду державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій реверсну дотацію в сумі 2,2 млрд грн, до спеціального фонду – субвенцію на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів у сумі 0,5 млрд гривень.

5.7. У січні – березні 2020 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 45 відс. збільшився обсяг тимчасово вільних коштів окремих місцевих бюджетів, розміщених за рішеннями місцевих рад на депозитних рахунках в установах державних банків.

З 1 січня 2020 року відновлено право органів місцевого самоврядування розміщувати на депозитних рахунках в установах державних банків тимчасово вільні кошти загального фонду місцевих бюджетів, тоді як відповідно до вимог постанови КМУ від 23.01.2019 № 53 з 2 лютого до 31 грудня 2019 року ці кошти не розміщувалися.

У січні – березні цього року за рішеннями місцевих рад загалом на депозитних рахунках розміщено тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 12,4 млрд грн за відсотковою ставкою від 9 до 13,5 відс., з них 63 відс. – коштів загального фонду. Найбільше розміщено коштів місцевих бюджетів Донецької області у сумі 5,4 млрд грн, Харківської – 1,2 млрд грн, Дніпропетровської області – 1,1 млрд гривень.

Станом на 01.04.2020 з депозитів повернуто 4,5 млрд грн, або 36 відс. обсягу розміщених коштів місцевих бюджетів, з яких 92 відс. – кошти загального фонду. На депозитних рахунках залишилися кошти 153 місцевих бюджетів у сумі 7,9 млрд грн, з яких найбільше коштів місцевих бюджетів Донецької області – 3 млрд грн і Харківської – 1,2 млрд гривень.

Крім того, тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів Київської області у сумі 24 млн грн спрямовано на придбання ОВДП. Від погашення ОВДП, розміщених у 2019 році, до міського бюджету м. Маріуполя у звітному періоді повернуто 181 млн гривень.

У першому кварталі до доходів місцевих бюджетів надійшло плати за розміщення тимчасово вільних коштів у сумі 128 млн гривень.

5.8. Борг місцевих бюджетів збільшився з початку року на 4 відс., до 18,6 млрд грн, насамперед за рахунок девальвації гривні до іноземних валют і перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення боргу.

При цьому внутрішній борг збільшився на 1 відс., до 14,8 млрд грн, з яких зобов'язання за середньостроковими позиками, які надавалися місцевим бюджетам упродовж 2009 – 2014 років з єдиного казначейського рахунку, – 9 млрд гривень. Збільшення внутрішнього боргу спричинено, зокрема, емісією цінних паперів за рішенням Харківської міської ради у сумі 250 млн грн, отриманням позик у банківських установах у сумі 175 млн грн, з яких найбільше за рішенням Дніпровської міської ради у ПАТ „Укргазбанк” – 110 млн гривень.

Зовнішній борг місцевих бюджетів збільшився на 15 відс., до 3,8 млрд грн, що в основному спричинено девальвацією гривні до іноземних валют насамперед у березні цього року.

Пропозиції

Для усунення виявлених відхилень і порушень при виконанні Закону Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати:

1) Кабінетові Міністрів України:

- виконати вимогу частини п'ятої статті 24¹ БКУ і завершити розподіл коштів державного фонду регіонального розвитку;
- розглянути на засіданні Уряду питання невиконання вимог БКУ при затвердженні порядків використання бюджетних коштів і паспортів бюджетних програм та за результатами розгляду вжити заходів для якнайшвидшого їх затвердження;
- вжити заходів щодо поліпшення якості планування видатків за бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів;
- вжити заходів щодо погашення НАМН простроченої кредиторської заборгованості у сумі 12 млн грн, що утворилась на початок 2020 року;
- вжити заходів щодо забезпечення виконання плану надходжень для фінансування державного бюджету;
- розглянути на засіданні Уряду питання затримки з проведенням видатків і надання кредитів за бюджетними програмами на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, та за результатами розгляду вжити заходи для своєчасного і повного використання кредитних коштів;
- прискорити прийняття рішень щодо порядків і умов надання та розподілів субвенцій, перерахування яких потребує нормативно-правового врегулювання, для проведення запланованих видатків;
- вжити заходів щодо забезпечення погашення кредиторської заборгованості, що утворилась на початок 2020 року і наявна станом на 01.04.2020 у вісімнадцяти областях за пільгами і житловими субсидіями населенню на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, які надавалися за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету;

2) Міністерству фінансів України:

- вжити заходів щодо покращення ефективності діяльності ДПС щодо зменшення обсягу податкової заборгованості;
- вжити заходів щодо забезпечення виконання ДМС визначених у законі про державний бюджет показників надходжень, справляння яких контролюється цією службою.

Додаток 1

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2020 рік у першому кварталі

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020 рік

№ з/п	Показники	Прогноз (постанова КМУ від 23.10.2019 № 883)	Прогноз (постанова КМУ від 29.03.2020 № 253)	Січень - березень, факт
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	103,7	95,2	98,5
2.	Індекс споживчих цін: до грудня попереднього року, відс.	105,5	111,6	100,7
	у середньому до відповідного періоду попереднього року, відс.	106,4	106,8	102,6
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	108,2	112,0	104,4
4.	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, тис. грн	12,5	10,7	11,0
5.	Індекс реальної заробітної плати, відс. до відповідного періоду попереднього року	110,1	95,5	111,3
6.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млрд дол. США	-14,9	-8,3	-0,9
7.	Експорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	107,8	94,5	101,3
8.	Імпорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	109,6	90,0	95,6
9.	Середній за рік обмінний курс гривні до долара США	27,0	30,0	25,04

Додаток 2

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2020 рік у першому кварталі

Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2020 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	1 101	211	19,2	211	183	87,0
	<i>з них:</i>						
1.	Податок та збір на доходи фізичних осіб	129	28	21,7	29	28	97,5
2.	Податок на прибуток підприємств	119	34	28,2	32	34	103,6
3.	Рентна плата за користування надрами	50	5,7	11,5	11	5,7	50,3
4.	Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів	88	15	17,1	15	13	84,8
5.	Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів	53	11	20,7	0,8	1,2	156,7
6.	ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	97	26	26,7	25	26	101,7
7.	ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	350	60	17,2	79	60	75,8
8.	Ввізне мито	32	6,8	21,4	5,6	4,9	87,9
9.	Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	41	1,3	3,1	1,1	1,3	118,6
10.	Кошти, що перераховуються Національним банком України	41	–	–	–	–	–
11.	Власні надходження бюджетних установ	42	11	27,2	–	–	–

Додаток 3

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2020 рік у першому кварталі

Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2020 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ <i>з них:</i>	1 191	245	20,5	250	222	88,7
1.	Загальнодержавні функції	191	41	21,5	48	40	84,7
	<i>зокрема, обслуговування боргу</i>	141	32	22,7	37	32	87,7
2.	Оборона	119	20	16,5	24	18	75,1
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	150	31	21,0	32	28	86,8
4.	Економічна діяльність	95	11	11,7	5,1	3,9	76,9
5.	Охорона навколишнього природного середовища	8,3	0,8	9,6	0,8	0,7	90,2
6.	Охорона здоров'я	96	7,8	8,1	8,9	7,3	82,0
7.	Духовний і фізичний розвиток	14	1,7	11,7	2,6	1,6	63,8
8.	Освіта	59	12	19,8	8,7	7,7	89,2
9.	Соціальний захист і соціальне забезпечення	296	77	25,9	82	77	93,2
	<i>зокрема, соціальний захист пенсіонерів</i>	173	45	26,3	45	45	100,0
10.	Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	160	42	26,4	37	37	99,3

Додаток 4

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2020 рік у першому кварталі

**Дефіцит / фінансування державного бюджету
у першому кварталі 2020 року, млрд грн**

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2020 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	ДЕФІЦИТ / ФІНАНСУВАННЯ (ряд. I – ряд. II)	97	33	33,7	38	38	98,0
I.	Фінансування в частині надходжень – усього,	380	101	26,6	120	99	82,1
	<i>зокрема:</i>						
1.1.	Внутрішні запозичення	226	64	28,3	64	64	100,0
1.2.	Зовнішні запозичення	134	35	26,1	51	34	66,6
1.3.	Надходження від приватизації державного майна	12	0,3	1,7	0,3	0,2	67,4
II.	Фінансування в частині витрат – усього,	283	68	21,7	82	61	74,7
	<i>зокрема:</i>						
2.1.	Погашення внутрішнього боргу	162	54	33,5	61	54	88,9
2.2.	Погашення зовнішнього боргу	120	7,2	5,9	15	7,2	48,0

Перелік діаграм

Назва	Сторінка
Діаграма 1. У першому кварталі 2020 року реальний ВВП вперше після сімнадцяти попередніх кварталів зменшився	7
Діаграма 2. Приріст (зниження) обсягів виробництва товарів (робіт, послуг)	8
Діаграма 3. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій	10
Діаграма 4. Рівень виконання доходів у першому кварталі 2020 року нижчий, ніж у попередніх роках	11
Діаграма 5. Виконання плану доходів загального фонду на січень, лютий і березень 2020 року	12
Діаграма 6. Виконання ДПС і ДМС плану доходів загального фонду державного бюджету у першому кварталі 2020 року	12
Діаграма 7. Виконання плану на перший квартал 2020 року окремих податків	13
Діаграма 8. Зменшення переоплати податків і зборів до державного бюджету у першому кварталі 2020 року	15
Діаграма 9. Збільшення/зменшення окремих доходів державного бюджету в першому кварталі 2020 року, порівняно з першим кварталом 2019 року	16
Діаграма 10. Видатки державного бюджету у першому кварталі 2015 – 2020 років	18
Діаграма 11. Виконання плану видатків загального фонду у першому кварталі 2020 року менше, ніж у попередні п'ять років	19
Діаграма 12. Державні запозичення у першому кварталі 2020 року перевищили витрати на погашення зобов'язань (наростаючим підсумком)	29
Діаграма 13. Обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився за рахунок їх придбання насамперед юридичними особами (на кінець місяця, наростаючим підсумком)	30
Діаграма 14. Середньозважена дохідність розміщених на первинному ринку ОВДП продовжувала зменшуватися	31

Перелік додатків

Назва	Сторінка
Додаток 1. Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020 рік	40
Додаток 2. Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн	41
Додаток 3. Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн	42
Додаток 4. Дефіцит / фінансування державного бюджету у першому кварталі 2020 року, млрд грн	43